

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟ ΜΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τ Ο Π Λ Η Ρ Ε Σ Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο

ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΛΥΚΕΙΟΥ 15, 106 74 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210 72 54 005-7, FAX: 210 72 53 572, e-mail: program@nd.gr

Νέοι Θεσμοί Στήριξης,
Σύγχρονη Παραγωγή, Ανταγωνιστικότητα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

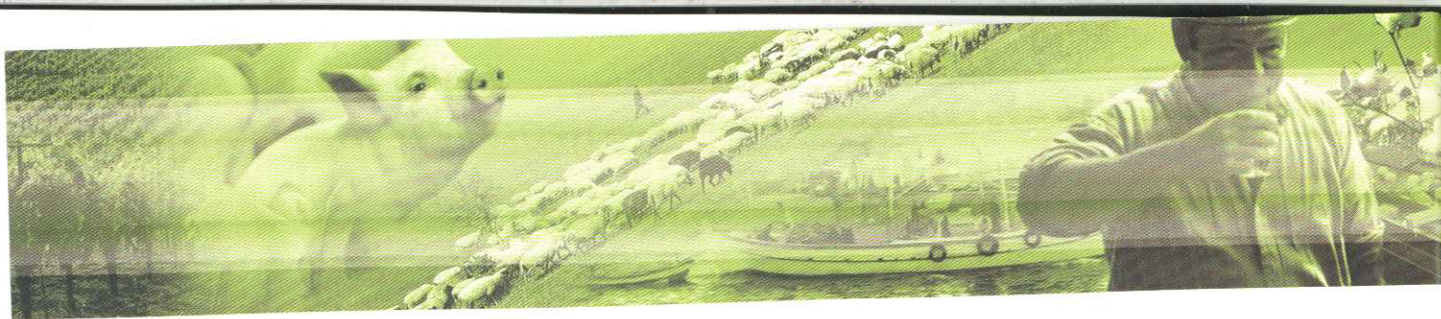
ΤΟ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟ ΜΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τ Ο Π Λ Η Ρ Ε Σ Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο

ΝΕΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΣΤΗΡΙΞΗΣ,
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ.

Ι Ο Υ Ν Ι Ο Σ 2 0 0 3

Περιεχόμενα

Σύγχρονη Αγροτική Ανάπτυξη

Το αυξανόμενο ανταγωνιστικό περιβάλλον στην Ευρώπη και στον κόσμο, επιβάλλει να τεθούν οι βάσεις για μια **ανταγωνιστική** αγροτική οικονομία, ικανή να ενισχύσει τα εισοδήματα των αγροτών, αλλά και να επιτύχει **οικονομική και κοινωνική συνοχή**, ιδιαίτερα στις μειονεκτικές και ευαίσθητες περιοχές.

Βασικός άξονας του προγράμματός μας είναι η δημιουργία **σύγχρονων, ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων**, στην προσπάθεια για παραγωγή προϊόντων **υψηλής ποιότητας** που να ανταποκρίνονται στις **εξελίξεις της ζήτησης**. Η βελτίωση των εισοδημάτων των αγροτών μας, μπορεί να προέλθει από την αύξηση της **παραγωγικότητας** και τη διάθεση στον καταναλωτή υψηλής ποιότητας αγροτικών προϊόντων. Επιδίωξή μας είναι τα αγροτικά μας προϊόντα να διατίθενται στην αγορά και να εξάγονται **τυποποιημένα, πιστοποιημένα, με υψηλή προστιθέμενη αξία** και, όπου είναι δυνατόν, **με ονομασία προέλευσης**.

1. ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ Ν.Δ. ΓΙΑ ΕΝΑΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	8
2. Η ΔΙΑΨΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΔΟΚΙΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΧΑΜΕΝΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	12
3. ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΜΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	17
4. ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΗ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ	24
4.1. Ανασυγκρότηση του Υπουργείου Γεωργίας	
4.2. Τοπικά Κέντρα Αγροτικής Ανάπτυξης	
4.3. Συμβάσεις-Συμβόλαια Γεωργικής Παραγωγής	
4.4. Αγροτικοί Συνεταιρισμοί	
4.5. Ομάδες Παραγωγών και Διεπαγγελματικές Οργανώσεις	
4.6. Αγροτική Πίστη	
4.7. Πιλοτική Εφαρμογή Νέων Θεσμών	
4.8. Διαχείριση Υδατικών Πόρων - Αρδευτικά έργα	
5. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΣΕΩΝ -ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ	38
5.1. Πολιτική Γης και Βελτίωση του Μεγέθους των Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων	
5.2. Μέτρα για τους Νέους Αγρότες	
5.3. Γεωργική Εκπαίδευση	
5.4. Αναδιοργάνωση της Έρευνας και Σύνδεσή της με την Παραγωγή	
5.5. Ολοκληρωμένη Διαχείριση Γεωργικής Παραγωγής	
5.6. Βιολογική-Οικολογική Γεωργία	
5.7. Μείωση του Κόστους Παραγωγής	
5.8. Μέτρα για τη Μεταποίηση την Εμπορία και τις Εξαγωγές	
6. ΜΕΤΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	51
6.1. Φυτική Παραγωγή	
6.2. Κτηνοτροφία	
6.3. Δάση-Ορεινή Οικονομία-Φυσικό Περιβάλλον	
6.4. Αλιεία-Υδατοκαλλιέργειες	
7. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	64
7.1. Σχεδιασμός και υλοποίηση Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων	
8. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	69

Το κυβερνητικό πρόγραμμα της Νέας Δημοκρατίας για την αγροτική ανάπτυξη είναι η **δέσμευσή** μας στους Έλληνες πολίτες, και ιδίως στους κατοίκους της υπαίθρου, για την πολιτική που θα ακολουθήσουμε σε αυτόν τον εθνικά ευαίσθητο τομέα.

Είναι η δέσμευσή μας να **στηρίξουμε τον αγρότη, να δυναμώσουμε την περιφέρεια**. Γιατί, για τη Νέα Δημοκρατία, ισχυρή Ελλάδα σημαίνει δυναμική αλλά και ισόρροπη ανάπτυξη. **Ανάπτυξη σε όλη την Ελλάδα, ανάπτυξη για όλους τους Έλληνες**.

Η αγροτική παραγωγή ήταν, είναι και θα είναι ένα ιδιαίτερα κρίσιμο κομμάτι της εθνικής οικονομίας, αλλά και του εθνικού μας πλούτου συνολικά.

Όμως χάσαμε ήδη πολλά χρόνια και μεγάλες ευκαιρίες. Η χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σπαταλήθηκε χωρίς αναπτυξιακό αποτέλεσμα. Έτσι, σήμερα, τα συσσωρευμένα προβλήματα στον Αγροτικό Τομέα δημιουργούν μια εξαιρετικά δυσμενή κατάσταση που επιβαρύνει πρώτα απ' όλα τον ίδιο τον αγροτικό πληθυσμό, αλλά και το σύνολο της ελληνικής οικονομίας.

Επιπλέον, το αυξανόμενο ανταγωνιστικό περιβάλλον στην Ευρώπη και στον κόσμο επιβάλλει να τεθούν πλέον νέες βάσεις στην ελληνική αγροτική οικονομία. Η Ελλάδα χρειάζεται **σύγχρονη αγροτική πολιτική και ισχυρή εθνική φωνή**.

Αυτή η νέα αγροτική πολιτική πρέπει να στηρίζεται σε ορισμένους βασικούς και αδιαπραγμάτευτους κανόνες.

Πρώτος είναι η πεποίθηση ότι **δεν νοείται ισχυρή Ελλάδα χωρίς ισχυρή περιφέρεια**.

Δεύτερος είναι η πίστη μας ότι **η αγροτική οικονομία έχει μέλλον** στον τόπο μας. Θέλουμε να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις που θα κρατήσουν τον αγρότη, ιδίως το νέο, στην περιοχή του.

Ο τρίτος είναι η απόφασή μας να προχωρήσουμε με ταχείς ρυθμούς στην **ανασυγκρότηση του ελληνικού αγροτικού χώρου**. Να φτιάξουμε μια δυναμική γεωργία, οργανωμένη σε επιχειρηματική βάση, ελκυστική σε επενδυτικές πρωτοβουλίες, ανταγωνιστική στην εσωτερική και εξωτερική αγορά.

Το όραμα της Νέας Δημοκρατίας είναι η ανασυγκρότηση του ελληνικού αγροτικού χώρου.

Για να βγει η γεωργία μας από τον φαύλο κύκλο της υπανάπτυξης, χρειάζονται νέες τεχνολογίες, επαρκείς επαγγελματικές γνώσεις και ικανότητες, καθώς και αποτελεσματικές διαρθρώσεις στην παραγωγή, στη μεταποίηση και την εμπορία των αγροτικών προϊόντων.

Αισθάνομαι ιδιαίτερη ικανοποίηση που το αγροτικό πρόγραμμα του κόμματός μας θέτει αυτές τις προτεραιότητες και τεκμηριώνει το πώς θα τις επιτύχουμε.

Γι' αυτό και θέλω να ευχαριστήσω και να συγχαρώ το **Γιώργο Σουφλιά**, όλους τους **βουλευτές του Τομέα Γεωργίας** και όλους όσοι εργάστηκαν στη **Γραμματεία Πολιτικού Σχεδιασμού και Προγράμματος** για την εξαιρετική δουλειά που έκαναν.

Τα όρια αντοχής του αγροτικού κόσμου δικαιολογημένα εξαντλήθηκαν, όμως οι ελπίδες δεν στέρεψαν. Γιατί **υπάρχουν λύσεις** -κι αυτό το αποδεικνύει και το πρόγραμμά μας. Μπορούμε να διασφαλίσουμε ένα καλύτερο αύριο για την Ελλάδα της υπαίθρου. Φτάνει να το πιστέψουμε, να το θελήσουμε και να υλοποιήσουμε μία **συγκροτημένη αγροτική πολιτική**.

Με βαθύ **αίσθημα ευθύνης** μπροστά στα μεγάλα προβλήματα του αγροτικού τομέα παρουσιάζουμε στους Έλληνες αγρότες το ΑΓΡΟΤΙΚΟ μας ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ.

Το Πρόγραμμα είναι **θαρραλέο και ρεαλιστικό** και περιέχει με καθαρότητα, ρεαλισμό και συνοχή, συγκεκριμένους στόχους και μέτρα πολιτικής. Δίνει λύσεις στα μεγάλα προβλήματα του αγροτικού τομέα και η εφαρμογή του θα δώσει στην ελληνική ύπαιθρο και στον αγροτικό μας κόσμο τις δυνατότητες για **ένα νέο ξεκίνημα**, για ένα **νέο άλμα** προς την πρόοδο.

Το Πρόγραμμά μας αποδέχεται και αντανακλά τη μεγάλη αλήθεια ότι **μαγικές λύσεις δεν υπάρχουν**. Απευθύνεται στους αγρότες **με ειλικρίνεια** και με τη σοβαρότητα που πηγάζει από τη βαθιά γνώση των προβλημάτων, αλλά και από την **πίστη μας στις ικανότητες του Έλληνα αγρότη** και στις δυνατότητες της ελληνικής γεωργίας.

Το όραμά μας είναι η ανασυγκρότηση του αγροτικού χώρου. Η χώρα μας χρειάζεται επείγοντως μια νέα αγροτική πολιτική που θα δημιουργήσει μια **ανταγωνιστική** αγροτική οικονομία, ικανή να ενισχύσει τα εισοδήματα των αγροτών, αλλά και να επιτύχει την οικονομική και κοινωνική συνοχή, ιδιαίτερα στις μειονεκτικές και ευαίσθητες περιοχές.

Το **κλειδί για την ανάπτυξη** είναι η ουσιαστική βελτίωση της διεθνούς **ανταγωνιστικότητας** της αγροτικής μας παραγωγής, και η **προσαρμοστικότητα** της στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς και τις απαιτήσεις **του καταναλωτή**. Γι' αυτό και το Πρόγραμμά μας δίνει προτεραιότητα στην παραγωγή ποιοτικών προϊόντων, υψηλής προστιθέμενης αξίας, ασφαλών για την υγεία των καταναλωτών.

Κύριοι άξονες της αγροτικής μας πολιτικής είναι η οργανωτική και θεσμική αναδιοργάνωση, η βελτίωση των διαρθρώσεων στην παραγωγή, την επεξεργασία και την εμπορία των προϊόντων, η αναβάθμιση των επαγγελματικών γνώσεων του αγρότη, καθώς και η ολοκληρωμένη ανάπτυξη στην περιφέρεια με διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής.

Το κυβερνητικό μας πρόγραμμα είναι **συλλογικό έργο**, το οποίο εκπονήθηκε από τη **Γραμματεία Πολιτικού Σχεδιασμού και Προγράμματος**. Εργάστηκαν με ζήλο για πολλούς μήνες, καθηγητές Πανεπιστημίου, ειδικοί επιστήμονες και κομματικά στελέχη.

Είναι, όμως, και αποτέλεσμα **συστηματικού διαλόγου** με τους φορείς του αγροτικού τομέα. Ο διάλογος αυτός και η συνεργασία μας, ασφαλώς, θα συνεχιστεί και μετά την ανακοίνωση του Προγράμματος. Θέλω να ευχαριστήσω όλους **τους βουλευτές** που μετέχουν στον τομέα Γεωργίας της Διαρκούς Επιτροπής Παραγωγής, τον Συντονιστή κ. **Σαλαγκούδη**, τον Τομεάρχη κ. **Μπασιάκο**, τον αναπληρωτή Τομεάρχη κ. **Κοντό**, τον Γραμματέα Αγροτικού κ. **Μηλιάκο**, για την πολύτιμη βοήθειά τους.

Και βέβαια, θέλω να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο του Κόμματος κ. **Κ. Καραμανλή**, για την εμπιστοσύνη και την ουσιαστική συμπαράστασή του στη Γραμματεία Πολιτικού Σχεδιασμού και Προγράμματος.

Οι βασικοί στόχοι της αγροτικής πολιτικής μας είναι **η ανασυγκρότηση του αγροτικού χώρου, οι νέοι θεσμοί στήριξης του αγρότη, η σύγχρονη παραγωγή, η ανταγωνιστικότητα**. Το μήνυμά μας είναι: **στηρίζουμε τον αγρότη και δυναμώνουμε την περιφέρεια**.

Ο Αγροτικός Τομέας δεν αποτελεί απλά μια οικονομική δραστηριότητα που συγκρίνεται με τους άλλους τομείς της οικονομίας. Ο Αγροτικός τομέας έχει έναν **ευρύτερο χαρακτήρα**, αφού πέρα από οικονομικές διαστάσεις έχει και άμεση σχέση με το φυσικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και ιστορικό περιβάλλον και με τον τρόπο ζωής στο μεγαλύτερο τμήμα της επικράτειας. Η διασφάλιση ικανοποιητικού επιπέδου ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών και η εξασφάλιση τροφίμων ποιότητας με όρους υγιεινής, σε προσιτές τιμές για τον καταναλωτή, απαιτούν ριζοσπαστικές αλλαγές στην αναπτυξιακή στρατηγική και στην άσκηση διατροφικής πολιτικής.

Τα συσσωρευμένα προβλήματα στον Αγροτικό Τομέα τα τελευταία χρόνια, δημιουργούν μια εξαιρετικά δυσμενή κατάσταση που επιβαρύνει την οικονομία και απειλεί την κοινωνική συνοχή ολόκληρων περιφερειών.

Επείγουσα ανάγκη για μια νέα αγροτική πολιτική

Η χώρα μας χρειάζεται επείγοντως **μια νέα αγροτική πολιτική** που θα δημι-

ουργήσει μια δυνατή παραγωγική βάση στον αγροτικό χώρο, ικανή να τροφοδοτήσει την επιθυμητή **περιφερειακή ανάπτυξη, τη διαφοροποίηση της οικονομίας και την κοινωνική συνοχή**.

Οι τεράστιες εισροές από την Ε.Ε. αναλώθηκαν χωρίς πραγματικό αναπτυξιακό αποτέλεσμα και το αγροτικό εισόδημα εξακολουθεί και σήμερα να βασίζεται σε υπερβολικό ποσοστό (της τάξης του 45%) άμεσα ή έμμεσα, σε επισφαλείς επιδοτήσεις και εισοδηματικές ενισχύσεις.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα της γεωργίας μας σήμερα είναι η **έλλειψη ανταγωνιστικότητας** και η απώλεια αγορών που συνεπάγεται **απώλεια εισοδήματος**. Σ' αυτό οφείλεται η συνεχής επιδείνωση του εμπορικού ισοζυγίου αγροτικών προϊόντων, που στον απλό παρατηρητή είναι εμφανής από την κυριαρχία των εισαγόμενων προϊόντων στα ράφια των καταστημάτων ειδών διατροφής ακόμη και στις λαϊκές αγορές.

Η κατάσταση θα ήταν ακόμη χειρότερη χωρίς τις επιδοτήσεις από την Κοινή Αγροτική Πολιτική και χωρίς τα φθηνά

εργατικά χέρια των οικονομικών μεταναστών, που αντισταθμίζουν μερικά τις αδυναμίες στο κόστος και στο τεχνολογικό επίπεδο παραγωγής.

Το μέλλον του αγροτικού τομέα διαγράφεται ζοφερό, αν συνεχιστεί η ανερμάτιστη, αντιφατική και χωρίς όραμα αγροτική πολιτική των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ.

Το όραμά μας είναι η ανασυγκρότηση του ελληνικού αγροτικού χώρου με μοχλό μια δυναμική γεωργία, οργανωμένη σε επιχειρηματική βάση, που θα εφαρμόζει σύγχρονη τεχνολογία, τόσο στο επίπεδο της παραγωγής, όσο και στο επίπεδο της επεξεργασίας και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων. Μια γεωργία ελκυστική σε επενδυτικές πρωτοβουλίες, ικανή να είναι **ανταγωνιστική στην εσωτερική και εξωτερική αγορά**. Τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα θα πρέπει να κυριαρχήσουν και πάλι στην εσωτερική αγορά και να ανακτήσουν το χαμένο έδαφος στις αγορές της Ε.Ε. και όλου του κόσμου.

Κλειδί για την ανάπτυξη, η ανταγωνιστικότητα, η ποιότητα και η προσαρμοστικότητα

Το κλειδί για την ανάπτυξη είναι η ουσιαστική βελτίωση της διεθνούς **ανταγωνιστικότητας** της αγροτικής μας παραγωγής και η **προσαρμοστικότητά** της στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς και τις απαιτήσεις του καταναλωτή.

Το πρόγραμμά μας δίδει προτεραιότητα στην παραγωγή **ποιοτικών προϊόντων, υψηλής προστιθέμενης αξίας, ασφαλών για την υγεία** των καταναλωτών, με την εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων παραγωγής. Έμφαση θα δοθεί στην εφαρμογή **μεθόδων φιλικών προς το περιβάλλον** (αειφόρος γεωργία, ολοκληρωμένη γεωργία, οικολογική γεωργία).

Η Ελλάδα διαθέτει τους αναγκαίους φυσικούς πόρους και τις κατάλληλες κλιματολογικές συνθήκες και επομένως συγκριτικό πλεονέκτημα σε πολλά αγροτικά προϊόντα υψηλής ποιότητας και προστιθέμενης αξίας, στα οποία μπορεί να ειδικευτεί διεθνώς. Όμως, για να βγει

η γεωργία μας από τον φαύλο κύκλο της υπανάπτυξης, θα πρέπει ο έλληνας αγρότης να καταρτισθεί κατάλληλα και να γίνει σύγχρονος επαγγελματίας. Η παραδοσιακή μορφή οργάνωσης της παραγωγής δεν μπορεί να επιβιώσει στις σκληρά ανταγωνιστικές συνθήκες της παγκοσμιοποίησης και της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Χρειάζονται νέες τεχνολογίες, επαρκείς επαγγελματικές γνώσεις και ικανότητες, καθώς και αποτελεσματικές διαρθρώσεις στην παραγωγή, στη μεταποίηση και την εμπορία των αγροτικών προϊόντων. **Απαιτούνται θαρραλέα μέτρα** που θα στοχεύουν στον πυρήνα της αγροτικής παραγωγής, δηλαδή την αγροτική εκμετάλλευση (επιχείρηση). Χωρίς ικανούς γεωργούς και χωρίς αποτελεσματικές γεωργικές εκμεταλλεύσεις, η ελληνική γεωργία θα συρρικνώνεται.

Πιστεύουμε στην ατομική πρωτοβουλία και έχουμε εμπιστοσύνη στις ικανότητες των νέων αγροτών και στη θέλησή τους να δημιουργήσουν σύγχρονες γεωργικές επιχειρήσεις, αρκεί να εκπαιδευτούν κατάλληλα και να έχουν την απαραίτητη τεχνική και επιστημονική υποστήριξη. Υπάρχουν ήδη αρκετά ενθαρρυντικά παραδείγματα.

Επιδίωξη, η δημιουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος στήριξης

Βασική επιδίωξη του προγράμματος είναι **η δημιουργία** ενός αποτελεσματικού **συστήματος στήριξης** των αγροτών, ιδίως των νέων, στην προσπάθειά τους να ιδρύσουν, να συγκροτήσουν και να λειτουργήσουν αποτελεσματικά τις γεωργικές τους εκμεταλλεύσεις σε σύγχρονη επιχειρηματική βάση. Το σύστημα στήριξης θα αποτελείται από ένα συνδυασμό δημόσιων και μη δημόσιων θεσμών και φορέων, που θα παρέχουν στον αγρότη τα αναγκαία μέσα, τις γνώσεις, την πληροφόρηση, τις υποδομές και τις απαιτούμενες οργανωτικές δομές.

Η σημερινή πραγματικότητα είναι ότι το Υπουργείο Γεωργίας, με τη διοικητική αποδιοργάνωση που χαρακτηρίζει όλο το Δημόσιο Τομέα, με την αναξιοκρατία και την κομματικοποίηση, δεν ανταποκρίνεται στοιχειωδώς στις ανάγκες του αγρότη για την εφαρμογή σύγχρονης αναπτυξιακής πολιτικής. Ολόκληρος ο μηχανισμός του Υπουργείου, κεντρικός και περιφερειακός, ασχολείται σχεδόν αποκλειστικά, με τη διανομή των επιδοτήσεων και ενισχύσεων της Ε.Ε., χωρίς άλλο ουσιαστικό έργο. Χιλιάδες αξιόλογοι επιστήμονες γεωτεχνικοί έχουν

αδρανοποιηθεί και μετατραπεί σε γραφειοκράτες ρουτίνας.

Το ίδιο και οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί. Μετά την κομματική λαίλαπα και την υπερχρέωσή τους στην ΑΤΕ, οι περισσότεροι συνεταιρισμοί περιέπεσαν σε αδράνεια και το συνεταιριστικό κίνημα, ως θεσμός, τραυματίστηκε καίρια. Λίγες είναι σήμερα οι συνεταιριστικές οργανώσεις με αξιόλογη παραγωγική δραστηριότητα.

Νέο ξεκίνημα, νέες ιδέες, νέοι θεσμοί

Χρειάζεται ένα **νέο ξεκίνημα**. Χρειάζο-

νται **νέες ιδέες, ανασυγκρότηση** του Υπουργείου Γεωργίας, εξυγίανση των συνεταιριστικών οργανώσεων, αλλά και **νέοι θεσμοί** για τη στήριξη των αγροτών, απαλλαγμένοι από τα βάρη του πρόσφατου παρελθόντος και τις αδυναμίες του δημόσιου τομέα.

Η Ν.Δ. διαθέτει σήμερα την πολιτική βούληση και σύγχρονο αγροτικό πρόγραμμα που με την εφαρμογή του θα θέσει και πάλι τον Αγροτικό Τομέα σε αναπτυξιακή τροχιά.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ:

- Η βελτίωση του αγροτικού εισοδήματος με την παραγωγή προϊόντων ποιότητας, ανταγωνιστικών στην εσωτερική και διεθνή αγορά.
- Η επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης με προστασία των φυσικών πόρων και με εφαρμογή μεθόδων παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον.
- Η εξασφάλιση για τον καταναλωτή τροφίμων ποιότητας και υψηλής προστιθέμενης αξίας, σε αρμονία με τη ζήτηση.
- Η διασφάλιση κοινωνικής συνοχής με ενεργή αντιμετώπιση της φτώχειας και της ανασφάλειας.
- Οι αγροτικές περιοχές της χώρας να μην υστερούν σε επίπεδο ανάπτυξης και ευημερίας και να καταστούν ελκυστικές, ως χώροι κατοικίας, επενδύσεων, οικονομικής δραστηριότητας και αναψυχής.

Μετά από είκοσι και πλέον χρόνια εφαρμογής της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και παρά τις τεράστιες εισροές κοινοτικών πόρων, η ελληνική γεωργία βρίσκεται σε κατάσταση στασιμότητας και αντιμετωπίζει τον κίνδυνο συρρίκνωσης και οπισθοδρόμησης.

Τεράστιες δυνατότητες από την Ευρωπαϊκή Ένωση που δεν αξιοποιήθηκαν

Η γεωργία υπήρξε ο τομέας της οικονομίας με τις καλύτερες προοπτικές από την ένταξη της χώρας μας στην ΕΟΚ. Σύμφωνα με ασφαλείς προβλέψεις, πριν από την ένταξη, η Κοινή Αγροτική Πολιτική θα εξασφάλιζε στα ελληνικά αγροτικά προϊόντα υψηλότερες τιμές και επιδοτήσεις και στους αγρότες ικανοποιητικές εισοδηματικές ενισχύσεις. Ακόμη, ο Αγροτικός Τομέας θα βελτιωνόταν διαρθρωτικά και θα εκσυγχρονιζόταν θεσμικά και τεχνολογικά με τις κοινοτικές ενισχύσεις, για τη βελτίωση των αγροτικών διαθρώσεων και την ανάπτυξη της υπαίθρου. Τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα, ιδίως αυτά που χαρακτηρίζονται ως μεσογειακά, θα έβρισκαν διέ-

ξοδο στις καταναλωτικές αγορές της Κεντρικής και Βορείου Ευρώπης και το εμπορικό ισοζύγιο των αγροτικών προϊόντων θα βελτιωνόταν σημαντικά, προς όφελος των αγροτών και της εθνικής οικονομίας.

Δυστυχώς, οι **προσδοκίες αυτές δεν ικανοποιήθηκαν.** Αντίθετα μάλιστα, ο Αγροτικός Τομέας αντιμετωπίζει σήμερα έντονα προβλήματα. Την ευθύνη για την κατάσταση αυτή φέρουν ακέραια όλες οι κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ από το 1981 μέχρι σήμερα, αφού δεν αξιοποίησαν ούτε στο ελάχιστο τις τεράστιες δυνατότητες που δόθηκαν και δίδονται από την Ε.Ε. για την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών, τη βελτίωση των υποδομών και τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό της ελληνικής γεωργίας. Βέβαια ευτυχώς, δεν πραγματοποιήθηκε η απειλή του να βγάλει τη χώρα από την ΕΟΚ. Ξέχασε τα συνθήματα όπως “τιμές Αθηνών και όχι Βρυξελλών”, “έξω από την ΕΟΚ” κ.λπ. και ασχολήθηκε με τη διασπάθιση των πόρων από την Κοινότητα για κομματικές σκοπιμότητες, χωρίς να επιφέρει αναπτυξιακό αποτέλεσμα στη γεωργία.

Αγρότες παραπληροφορημένοι και εξαπατημένοι

Οι αγρότες παραπληροφορημένοι και εξαπατημένοι πίστεψαν ότι η ΕΟΚ θα τους ενίσχυε για πάντα για να παράγουν προϊόντα που δεν χρειάζονταν (χωματερές) ή προϊόντα με πολύ υψηλότερο κόστος παραγωγής σε σύγκριση με άλλες χώρες.

Κανείς δεν τους είπε ποτέ ότι αυτό δεν μπορούσε να γίνει και ότι θα έπρεπε να βελτιώσουν και να εκσυγχρονίσουν τεχνολογικά τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις τους. Να παράγουν προϊόντα, στα οποία πλεονεκτεί συγκριτικά η χώρα και τα οποία έχουν καλύτερες προοπτικές στην αγορά. Να βελτιώσουν τις αποδόσεις και την ποιότητα των προϊόντων τους, καθώς και τον τρόπο της εμπορίας, να μειώσουν το κόστος, για να εδραιωθούν στην εγχώρια αγορά και να κατακτήσουν ξένες αγορές.

Η μεγάλη ευκαιρία για τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας μας από την ένταξη στην Ε.Ε., πήγε σε μεγάλο βαθμό χαμένη.

- Το αγροτικό εισόδημα παραμένει στο μισό του μέσου όρου της Ε.Ε., ενώ σημαντικό ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού ζει κάτω από το όριο της φτώχειας.
- Οι περιφέρειες της χώρας μας που στηρίζονται κυρίως στον αγροτικό τομέα είναι από τις φτωχότερες της Ε.Ε.
- Το ακαθάριστο γεωργικό προϊόν για πολλά χρόνια μένει στάσιμο ή μειώνεται.
- Το εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων έγινε έντονα ελλειμματικό και έφθασε το 2002 το πρωτοφανές έλλειμμα των 1,84 δισ. ευρώ (627 δισ. δραχμών).
- Η εσωτερική αγορά κατακλύζεται από εισαγόμενα τρόφιμα και άλλα αγροτικά είδη.
- Στις αγορές της Ευρώπης σπάνια συναντά κανείς γεωργικά προϊόντα ελληνικής προέλευσης, ενώ η καλλιέργεια παραδοσιακών εξαγωγίμων προϊόντων μειώθηκε δραματικά.

Τέλος, τα διαρθρωτικά προβλήματα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων επιδεινώθηκαν, αντί να βελτιωθούν, και θεσμοί, όπως είναι οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί,

που αποτελούσαν στήριγμα της γεωργίας, εκτράπηκαν από το σκοπό τους, καταχρεώθηκαν και περιέπεσαν σε αδράνεια.

Οι εξεγέρσεις των αγροτών τα τελευταία χρόνια, που εκδηλώνονται βίαια με την κατάληψη των εθνικών δρόμων και με άλλες πράξεις διαμαρτυρίας, υποδηλώνουν την ύπαρξη έντονου προβλήματος στην ελληνική γεωργία. Το πρόβλημα είναι κατά βάση αναπτυξιακό και ουσιαστικά εισοδηματικό. Δηλαδή, τα γεωργικά εισοδήματα δεν εξασφαλίζουν πλέον στα αγροτικά νοικοκυριά, όπως στο παρελθόν, ένα κοινωνικά αποδεκτό επίπεδο διαβίωσης και η ανασφάλεια για το μέλλον των επιδοτήσεων τροφοδοτεί την κρίση. Όμως, **η ουσία του αγροτικού προβλήματος** δεν είναι μόνο θέμα τιμών και επιδοτήσεων, αλλά **θέμα θεσμικής ανασυγκρότησης, τεχνολογικής αλλαγής**, τόσο για τη μείωση του κόστους όσο και για αύξηση της **ανταγωνιστικότητας** και **προσαρμοστικότητας** στις εξελίξεις της ζήτησης.

Ελάχιστη απορρόφηση παρουσιάζουν τα προγράμματα του Γ' ΚΠΣ για τους αγρότες

Επιπλέον, οι έλληνες αγρότες γίνονται σήμερα μάρτυρες απώλειας και της τελευταίας μεγάλης ευκαιρίας τεχνολο-

γικής ανασυγκρότησης που προσφέρεται από το Γ' ΚΠΣ. Αν και η κυβέρνηση διέθεσε ανεπαρκή ποσά για τον Αγροτικό Τομέα, η απορρόφηση των ποσών αυτών είναι ελάχιστη. Από τα 36 μέτρα του Προγράμματος "Αγροτική Ανάπτυξη-Ανασυγκρότηση Υπαίθρου", σήμερα, μόνο 6 μέτρα εμφανίζουν ουσιαστικές απορροφήσεις, ενώ τα υπόλοιπα 30 μέτρα ουδεμία ή ελάχιστη απορρόφηση παρουσιάζουν, παρά το γεγονός ότι έχει παρέλθει ο μισός χρόνος εφαρμογής του Προγράμματος. Ανάλογα προβλήματα παρατηρούνται και στο πρόγραμμα της Αλιείας. Είναι άλλωστε γνωστή η καταγεγραμμένη απώλεια πόρων από το Β' ΚΠΣ.

Η Κυβέρνηση επέδειξε, όλα αυτά τα χρόνια **ανικανότητα** να **υπερασπισθεί** τα ελληνικά προϊόντα στην Ε.Ε. με ολέθριες συνέπειες, και αδυναμία να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες για ανασύνταξη της γεωργίας και ανασυγκρότηση των δομών που προσέφερε η Ευρωπαϊκή Ένωση. Αγνόησε το σημαντικότερο παράγοντα κάθε παραγωγικού συστήματος, που είναι ο άνθρωπος και τη δημιουργία ανθρώπινου κεφαλαίου, που είναι ο ασφαλέστερος τρόπος για την επίτευξη υψηλού ρυθμού ανάπτυξης. Επεδίωξε τη μεγιστοποίηση των εισροών από το Γεωργικό Ταμείο και συχνά ενθάρρυνε τη διαφθορά, που σήμερα

έχει λάβει ανεξέλεγκτες διαστάσεις. Προσπάθησε να επιρρίψει τις ευθύνες για τα προβλήματα της ελληνικής γεωργίας σε τρίτους, την ΚΑΠ, την GATT και την Ε.Ε., κρύβοντας επιμελώς τις δικές της αδυναμίες. Ακόμη και σήμερα κρύβει από τον έλληνα αγρότη την πραγματική κατάσταση.

Η σημερινή κατάσταση χαρακτηρίζεται από:

- Τη διάλυση των κρατικών υπηρεσιών, την απομάκρυνση των γεωτεχνικών από το ρόλο του συμβούλου του αγρότη, τη διάλυση των μηχανισμών μεταφοράς τεχνολογίας στις παραγωγικές μονάδες.
- Την ουσιαστική εγκατάλειψη κάθε μορφής εκπαίδευσης, κατάρτισης και πληροφόρησης των αγροτών.
- Την παραγωγή προϊόντων που δεν ανταποκρίνονται στις εξελίξεις της ζήτησης, την έλλειψη τυποποίησης και πιστοποίησης.
- Την παραγωγή προϊόντων χαμηλής προστιθέμενης αξίας που δεν αξιοποιούν τα ποιοτικά τους χαρακτηριστικά, και μια σειρά από άλλες μεγάλες και μικρές παραλείψεις και ελλείψεις.

Σε όλα τα παραπάνω πρέπει να προστεθούν και οι πολύμηνες καθυστερήσεις στην καταβολή των επιδοτήσεων και των αποζημιώσεων.

Φθάσαμε, δυστυχώς, σήμερα σε σημείο

όπου τα περιθώρια ενίσχυσης του αγροτικού εισοδήματος, με τη διεκδίκηση υψηλότερων τιμών για τα προϊόντα που υπάγονται στην ΚΑΠ και υψηλότερων επιδοτήσεων από την Ε.Ε. ή από εθνικούς πόρους, είναι πενιχρά. Είναι βέβαιο ότι, με την αναθεώρηση της ΚΑΠ και με την επικράτηση του διεθνούς ανταγωνισμού, η κατάσταση για πολλά προϊόντα θα επιδεινωθεί. Είμαστε σήμερα αντιμέτωποι με μια αναθεώρηση της ΚΑΠ που βρίσκει την ελληνική γεωργία ανέτοιμη. Η απώλεια χρόνου και πόρων για τη βελτίωση των δομών και την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών όλα αυτά τα χρόνια είναι "εγκληματική".

Η καθυστέρηση στην αναδιάρθρωση των καλλιεργειών, οδηγεί σε μείωση της ανταγωνιστικότητας

Ο πυρήνας του προβλήματος της ελληνικής γεωργίας είναι σήμερα η **έλλειψη ανταγωνιστικότητας**. Παρατηρείται έντονη χειροτέρευση του εμπορικού ισοζυγίου, απώλεια αγορών και εξειδίκευση σε χαμηλής ποιότητας και προστιθέμενης αξίας προϊόντα. Οι κύριες αιτίες του προβλήματος, που απαιτούν άμεση λύση, είναι η καταστροφή των δομών στήριξης και οι τεχνολογικά ξεπερασμένες διαρθρώσεις. Σε οποιαδήποτε συζήτηση με αγρότες διαπιστώνουμε κραυγές αγωνίας, για έλλειψη πληροφόρησης, στήριξης, προσανατολισμού, εκπαίδευσης, κατάρτισης.

Χρειάζεται συστηματική προσπάθεια, με γνώση και επιχειρήματα, για να υποστηριχθούν τα συμφέροντα των ελλήνων αγροτών στα αρμόδια όργανα της Ε.Ε. Επίσης, πρέπει να αξιοποιηθούν οι πόροι από τα Κοινοτικά Ταμεία και από το Γ΄ ΚΠΣ.

Η λύση του αγροτικού προβλήματος, δική μας εθνική υπόθεση

Όμως, η **λύση του αγροτικού προβλήματος είναι δική μας εθνική υπόθεση** και θα προέλθει από την ανασυγκρότηση των θεσμών, την τεχνολογική αλλαγή, την ολοκληρωμένη ανάπτυξη. Η λύση δεν βρίσκεται στις υψηλότερες τιμές και στις επιδοτήσεις των προϊόντων, αφού τα περιθώρια είναι μικρά, αλλά στην ουσιαστική **βελτίωση της ανταγωνιστικότητας**, μέσω του τεχνολογικού εκσυγχρονισμού και της **διαρθρωτικής προσαρμογής** της ελληνικής γεωργίας. Η λύση μπορεί να προέλθει μέσα από την ανασυγκρότηση των δομών στήριξης και τεχνολογικής αλλαγής, των μηχανισμών πληροφόρησης, που θα δώσουν τη δυνατότητα στους αγρότες να δραστηριοποιηθούν παραγωγικά και να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες. Στη δύσκολη αυτή προσπάθεια οι αγρότες χρειάζονται την ενεργό συμπάρασταση και καθοδήγηση του Κράτους.

ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΜΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

3

Το αυξανόμενο ανταγωνιστικό περιβάλλον στην Ευρώπη και στον κόσμο, επιβάλλει να τεθούν οι βάσεις για μια ανταγωνιστική αγροτική οικονομία, ικανή να στηρίξει μία έντονη αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας, αλλά και να επιτύχει οικονομική και κοινωνική συνοχή, ιδιαίτερα στις μειονεκτικές και ευαίσθητες περιοχές.

Η συζητούμενη αναθεώρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) που αποφασίστηκε το Δεκέμβριο του 2000 στη Σύνοδο Κορυφής του Βερολίνου, βρίσκεται στο τελικό στάδιο συζήτησης, κάτω από την πίεση των συνθηκών που δημιουργούν από το ένα μέρος, τα προβλήματα της διεύρυνσης της Ε.Ε. με τις δέκα νέες χώρες και από το άλλο, η προετοιμασία των θέσεων της Ε.Ε. στις διαπραγματεύσεις για τα αγροτικά προϊόντα στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ).

Οι κατευθύνσεις της αναθεώρησης είναι κυρίως τρεις:

- Σταδιακή αποσύνδεση της στήριξης από το ύψος παραγωγής
- Ενίσχυση του 2ου πυλώνα της ΚΑΠ,

δηλαδή της ανάπτυξης της υπαίθρου

- Έμφαση στην ποιότητα των προϊόντων και την ασφάλεια του καταναλωτή.

Η χώρα μας δεν μπορεί να σταματήσει την πορεία της αναθεώρησης της ΚΑΠ, που ευρίσκεται κάτω από συνεχή πίεση, εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων (προϋπολογισμός, διεύρυνση, διαπραγματεύσεις του ΠΟΕ). Όμως, με κατάλληλη προετοιμασία των θέσεων μπορεί να επηρεάσει τις κατευθύνσεις των αποφάσεων και να εξασφαλίσει μια ομαλή πορεία για τα ελληνικά προϊόντα. Δυστυχώς, η Κυβέρνηση δεν προετοιμάστηκε κατάλληλα, αν και η απόφαση για την αναθεώρηση είχε ληφθεί το έτος 2000. Η αδράνεια και ολιγωρία της είχαν ως αποτέλεσμα να χαθεί πολύτιμος χρόνος.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο σχεδιασμός, ο προγραμματισμός και η στρατηγική της ανάπτυξης του αγροτικού τομέα πρέπει να γίνεται με δεδομένα τα πλαίσια της ΚΑΠ. Η κυβέρνηση, όμως, είναι εκείνη που έχει την ευθύνη των προτάσεων και του χειρισμού του θέματος της αναθεώρησης της ΚΑΠ. Η κυβέρνηση είναι επίσης εκείνη που έχει την ευθύνη της εφαρ-

μογής μιας ευρύτερης οικονομικής πολιτικής, όπου εντάσσεται και η αγροτική πολιτική.

Η Κυβέρνηση προσπαθεί να πείσει τους αγρότες ότι οι επιπτώσεις από την αναθεώρηση είναι ελάχιστες (διαβεβαιώσεις του Πρωθυπουργού). Όμως, αυτό είναι εσφαλμένο, γιατί πέρα των άλλων, αυτή τη στιγμή είναι άγνωστο το μέγεθος της αναθεώρησης για τα μεσογειακά προϊόντα.

Η συζητούμενη ενίσχυση του 2ου πυλώνα της ΚΑΠ, δηλαδή η ανάπτυξη της υπαίθρου και η επιδίωξη της ποιότητας και της ασφάλειας των προϊόντων, είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Πιστεύουμε, όμως, ότι η χρηματοδότηση των δράσεων του 2ου πυλώνα δεν πρέπει να γίνεται μόνο σε βάρος του 1ου πυλώνα, που είναι η στήριξη των τιμών και του εισοδήματος των αγροτών.

Η Κυβέρνηση όφειλε να επιδιώξει ταυτόχρονη αναθεώρηση της ΚΑΠ για τα βόρεια και μεσογειακά προϊόντα

Η Κυβέρνηση διέπραξε το σφάλμα, **πρώτον**, να μην αντιδράσει σθεναρά για την υποστήριξη της παραπάνω θέσης και **δεύτερον**, με χλιαρότητα αντιμετώπισε

τις προτάσεις της Επιτροπής για τμηματική αναθεώρηση της ΚΑΠ. Δηλαδή, να γίνει η αναθεώρηση για τα βόρεια προϊόντα και να παραμείνουν τα μεσογειακά σε εκκρεμότητα. Αυτό είναι λάθος, διότι μετά τον Σεπτέμβριο, που γίνεται η Σύνοδος του ΠΟΕ, πιθανόν η Ευρωπαϊκή Ένωση να βρίσκεται σε δυσμενέστερη θέση.

Αξίζει, επίσης, να επισημανθεί ότι στις προτάσεις της Επιτροπής περιλαμβάνεται σημαντική μείωση της επιδότησης για το σκληρό σιτάρι. Οι προτάσεις αυτές, σε συνδυασμό με τις προτάσεις της Επιτροπής για το λάδι και το αιγοπρόβειο κρέας, θα έχουν δυσμενέστερες επιπτώσεις για τη χώρα μας, γιατί αποτελούν βασική πηγή εισοδήματος για τους αγρότες που αξιοποιούν ορεινά, ημιορεινά και φτωχά εδάφη.

Ανεξάρτητα, όμως, από το αποτέλεσμα της αναθεώρησης της ΚΑΠ είναι αδήριτη ανάγκη να επιδιώξουμε το ταχύτερο τη δημιουργία μιας ανταγωνιστικής γεωργίας, τα προϊόντα της οποίας πρέπει να έχουν ποιοτικά και εμπορικά χαρακτηριστικά που να τα καθιστούν ανταγωνιστικά στην εσωτερική και τη διεθνή αγορά.

Η αύξηση του εισοδήματος θα προέλθει από την αύξηση της παραγωγικότητας και την παραγωγή υψηλής ποιότητας προϊόντων

Η αύξηση του αγροτικού εισοδήματος πρέπει να προέλθει **κυρίως από την αύξηση της ανταγωνιστικότητας** και **εμπορευσιμότητας** των προϊόντων και τη διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, **με παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας και υψηλής προστιθέμενης αξίας**. Δεν πρέπει οι εξαγωγές μας να είναι η πρώτη ύλη που αξιοποιούν άλλοι σε δικές τους εξαγωγές, που τις παρουσιάζουν ως δικά τους προϊόντα.

Βασικός άξονας του προγράμματός μας είναι η δημιουργία **σύγχρονων, ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων**, στην προσπάθεια για παραγωγή προϊόντων **υψηλής ποιότητας** που να ανταποκρίνονται στις **εξελίξεις της ζήτησης**. Η βελτίωση των εισοδημάτων των αγροτών μας, μπορεί να προέλθει από την αύξηση της **παραγωγικότητας** και τη διάθεση στον καταναλωτή υψηλής ποιότητας αγροτικών προϊόντων.

Επιδίωξή μας είναι τα αγροτικά μας προϊόντα να διατίθενται στην αγορά και να εξαγονται **τυποποιημένα, πιστοποιημένα, υψηλής προστιθέμενης αξίας** και, όπου είναι δυνατόν, **με ονομασία προέλευσης**.

Σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη περίοδο, **απαιτούνται βαθιές τομές και διαρθρωτικές αλλαγές που θα οδηγήσουν σε βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στον αγροτικό χώρο**.

Η ελληνική γεωργία δεν διαθέτει σήμερα ενδογενείς δυνάμεις για τη γρήγορη και αποτελεσματική προσαρμογή της στις νέες συνθήκες της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και του διεθνούς ανταγωνισμού. Τους σπουδαιότερους αρνητικούς παράγοντες συνιστούν:

- Η θεσμική αποδιοργάνωση με σημαντικότερη αυτή του Υπουργείου Γεωργίας. Έτσι, αποδυναμώθηκαν σημαντικές δομές πληροφόρησης και τεχνολογικής αλλαγής, γιατί μετατράπηκαν σε γραφειοκρατικούς μηχανισμούς επιδοτήσεων.
- Η γήρανση του αγροτικού πληθυσμού. Η μεγάλη ηλικία των αγροτών αποτελεί εμπόδιο στην τεχνολογική αλλαγή και την επιχειρηματικότητα.
- Οι ανεπαρκείς επαγγελματικές και τεχνικές γνώσεις των αγροτών, αποτελούν σημαντικό περιοριστικό παράγοντα στην αύξηση της παραγωγικότητας και την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών.
- Η έλλειψη ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης της υπαίθρου.
- Η μη αξιοποίηση των πόρων και των δυνατοτήτων που προσφέρονται από τα κοινοτικά προγράμματα.

Οι απαιτήσεις μιας σύγχρονης γεωργικής

εκμετάλλευσης σε επαγγελματικές και τεχνικές γνώσεις και σε διοικητικές ικανότητες, είναι πολύ περισσότερες απ' αυτές που έχουν αποκτήσει οι αγρότες μας, κατά παραδοσιακό τρόπο. Η παρεχόμενη στη χώρα μας τυπική γεωργική εκπαίδευση είναι ελάχιστη, ενώ οι προσπάθειες επαγγελματικής κατάρτισης στο χώρο εργασίας ή στα ειδικά εκπαιδευτικά ιδρύματα υπήρξαν ανεπαρκείς και χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα. Αυτό δεν σημαίνει βέβαια ότι δεν υπάρχουν κάποιες σύγχρονες και καλά οργανωμένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Όμως ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων αυτών είναι πολύ μικρός, ώστε δεν αλλάζει η γενική εικόνα, που είναι αποθαρρυντική.

Η ελληνική γεωργία από μόνη της, δεν μπορεί να εκσυγχρονισθεί και να προσαρμοσθεί στις νέες συνθήκες και δεν μπορεί να προσδοκά ουσιαστική βοήθεια από τις υπάρχουσες κρατικές υπηρεσίες εφαρμογής της αγροτικής πολιτικής στην πράξη και από τους άλλους φορείς στήριξης της γεωργικής δραστηριότητας (Συνεταιρισμοί, ΑΤΕ, ειδικοί οργανισμοί). Γεννάται εύλογα το ερώτημα: είναι η γεωργία μας καταδικασμένη να υποκύψει πλήρως στις υπέρμετρες δυνάμεις του ανταγωνισμού και να συρρικνωθεί σημαντικά ή **υπάρχουν δυνατότητες εξόδου από το αδιέξοδο αυτό; Η απάντησή μας είναι κατηγορηματική.**

Και βεβαίως υπάρχουν.

Είναι όμως απαραίτητες ορισμένες προϋποθέσεις για την έξοδο της γεωργίας μας από τα σημερινά αδιέξοδα. Οι προϋποθέσεις αυτές συνιστούν και τις βασικές κατευθύνσεις της αγροτικής μας πολιτικής, οι οποίες διαπνέουν ολόκληρο το πρόγραμμά μας. Συγκεκριμένα, χρειάζεται:

Οι βασικές κατευθύνσεις της αγροτικής πολιτικής της ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

- **Θεσμική και οργανωτική ανασυγκρότηση.** Κεντρικό ρόλο στη δημιουργία συνθηκών οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης στον αγροτικό χώρο, έχει η ριζική αναδιοργάνωση και ο εκσυγχρονισμός των φορέων και των θεσμών στήριξης της αγροτικής οικονομίας και του έλληνα αγρότη. Προτεραιότητα έχει η ανασυγκρότηση του Υπουργείου Γεωργίας γιατί κανένα πρόγραμμα και καμία πολιτική δεν μπορεί να εφαρμοστεί, εάν δεν υπάρχει ένας αποτελεσματικός κρατικός μηχανισμός για τη χάραξη και την υλοποίηση της αγροτικής πολιτικής. Δέσμευση αποτελεί η δημιουργία θεσμικών μηχανισμών υψηλής αποτελεσματικότητας.
- **Οργανική διασύνδεση και συνεργασία των αγροτικών εκμεταλλεύσεων με τις επιχειρήσεις του ευρύτερου αγροτικού τομέα.**

γασία των αγροτικών εκμεταλλεύσεων με τις επιχειρήσεις του ευρύτερου αγροτικού τομέα.

Δηλαδή, με τις επιχειρήσεις που εμπορεύονται, επεξεργάζονται και εξαγουν γεωργικά προϊόντα και εκείνες που εφοδιάζουν τους γεωργούς με παραγωγικές εισροές και υπηρεσίες κάθε είδους. Η συνεργασία αυτή θεωρείται κρίσιμος παράγων για τον ορθολογικό προγραμματισμό, τη διεξαγωγή της παραγωγικής διαδικασίας, την εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας, τη βελτίωση της ποιότητας και γενικά της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων. Πρέπει να σημειωθεί, επίσης, ότι οι τεχνολογικές, οργανωτικές και οικονομικές αδυναμίες και η ανεπάρκεια του συστήματος μεταποίησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων, επιδρούν αρνητικά στις τιμές και το εισόδημα του παραγωγού. Έτσι, αποθαρρύνεται η προσπάθεια για αύξηση της παραγωγής και βελτίωση της ποιότητας. Για το λόγο αυτό, δίδεται ιδιαίτερη έμφαση και προτεραιότητα στη βελτίωση και ανάπτυξη του συστήματος μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων σε σύγχρονη, ανταγωνιστική βάση.- **Ουσιαστική βελτίωση της εφαρμοζόμενης τεχνολογίας στη γεωργική παραγωγή και της παρεχόμενης πληροφόρησης στους αγρότες.** Τούτο θα επιτευχθεί με τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του Συστήματος Στήριξης των Γεωργι-

κών Εκμεταλλεύσεων (επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, γεωργική έρευνα, εφαρμογές και μεταφορά τεχνολογίας, πληροφόρηση - ενημέρωση). Προς το σκοπό αυτό κρίνεται σκόπιμη η αποκέντρωση και σε νέους μη κρατικούς φορείς βασικών λειτουργιών του συστήματος στήριξης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί ταχεία και ουσιαστική **βελτίωση των επαγγελματικών και τεχνικών γνώσεων και των επιχειρηματικών ικανοτήτων των γεωργών.** Το γεωργικό επάγγελμα στη σύγχρονη γεωργία είναι από τα πιο απαιτητικά σε επαγγελματικές γνώσεις και σε πληροφόρηση, όσον αφορά στην τεχνολογία, τους θεσμούς και την κατάσταση της αγοράς. Βασικός στόχος του Συστήματος Στήριξης των Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων, πρέπει να είναι η μεταβίβαση στους αγρότες των αναγκαίων επαγγελματικών γνώσεων και η συνεχής στήριξη τους στη λήψη και εφαρμογή ορθολογικών επιχειρηματικών αποφάσεων. **Ο πιο κρίσιμος παράγων** για την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό και τη διαρθρωτική προσαρμογή της γεωργίας μας **είναι ο άνθρωπος.** Χωρίς ικανούς, καταρτισμένους επαγγελματίες αγρότες δεν μπορεί να επιβιώσει η γεωργία.- **Εφαρμογή ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.** Ο Αγροτικός Τομέας για να αναπτυχθεί χρειάζεται την

αναγκαία υποδομή, αλλά και τη στήριξη από τους άλλους τομείς στον αγροτικό χώρο. Επίσης, η συγκράτηση του πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές προϋποθέτει τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης σε μη γεωργικές δραστηριότητες και την παροχή στους αγρότες κοινωνικών υπηρεσιών επιπέδου και ποιότητας ζωής. Η ερήμωση της ελληνικής περιφέρειας αποτελεί μείζον οικονομικό, κοινωνικό, αλλά και εθνικό πρόβλημα. Μοχλός για την υλοποίηση του προγράμματός μας στην επίτευξη μιας ολοκληρωμένης, ισόρροπης αγροτικής ανάπτυξης, **είναι η συμμετοχή και η κινητοποίηση του τοπικού πληθυσμού.**

- **Πλήρης αξιοποίηση των πόρων και των δυνατοτήτων που προσφέρονται από την ΚΑΠ και από το Κοινοτικό Πρόγραμμα Στήριξης.** Βασική επιδίωξή μας είναι η δημιουργία των αναγκαίων υποδομών, καθώς και η διαρθρωτική και τεχνολογική προσαρμογή στις νέες συνθήκες. Επιδιώκουμε, επίσης, την προετοιμασία της αγροτικής οικονομίας της χώρας μας για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, αλλά και την αξιοποίηση των ευκαιριών που προκύπτουν από τη διεύρυνση της Ε.Ε.
- **Παραγωγή υψηλής ποιότητας πρωτογενών και μεταποιημένων προϊόντων υψηλής προστιθέ-**

μενης αξίας, καθώς και ασφαλών για την υγεία του καταναλωτή (Αυστηρή εφαρμογή της κοινοτικής οδηγίας HACCP).

- **Λήψη μέτρων για την επίτευξη κοινωνικής συνοχής και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στον αγροτικό χώρο.**

Εκτός των οριζόντιων πολιτικών που αναφέρθηκαν ανωτέρω και αναπτύσσονται στη συνέχεια, θα εφαρμοστούν πολιτικές κατά κλάδο δραστηριότητας της αγροτικής οικονομίας, στη φυτική παραγωγή, στην κτηνοτροφία, στα δάση και στην αλιεία. Με τις πολιτικές αυτές επιδιώκεται η επίλυση των προβλημάτων των κλάδων και η δημιουργία των προϋποθέσεων για ταχύρυθμη ανάπτυξη.

Η αποτελεσματική άσκηση της αγροτικής πολιτικής προϋποθέτει την ύπαρξη και λειτουργία ενός πλήρους και αξιόπιστου συστήματος ουσιαστικής πληροφόρησης. Δυστυχώς, τα διάφορα οικονομικά, κοινωνικά και οικολογικά δεδομένα που είναι απαραίτητα για τη λήψη αποφάσεων και την επιλογή μέτρων πολιτικής, υπάρχουν διασπαρμένα σε μια ποικιλία πηγών και αρχείων σε διάφορους φορείς. Είναι άμεση ανάγκη η οργάνωσή τους σε ενιαίο πληροφοριακό σύστημα λήψης αποφάσεων, στο οποίο εντάσσονται τα διάφορα Μητρώα.

Ενιαίο Πληροφοριακό Σύστημα, ολοκλήρωση των Μητρώων και συνεχής ενημέρωσή τους

Επίσης, προβλέπεται η **ολοκλήρωση των Μητρώων (Αγροτών, Ελαιοκομικό, Αμπελουργικό, Σταφιδικό)** και η συνεχής ενημέρωσή τους, ώστε να αποτελέσουν χρήσιμα εργαλεία στην εφαρμογή της αγροτικής πολιτικής.

Οι δράσεις του προγράμματός μας

διαρθρώνονται σε **πέντε άξονες**, ως εξής:

1. **Οργανωτική και θεσμική ανασυγκρότηση.**
2. **Βελτίωση των διαρθρώσεων - τεχνολογική αλλαγή.**
3. **Ειδικά μέτρα πολιτικής στους επιμέρους κλάδους.**
4. **Ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου.**
5. **Κοινωνική συνοχή και ποιότητα ζωής.**

Οκτώ κατευθύνσεις για την Αγροτική Ανάπτυξη

1. Ριζική αναδιοργάνωση και εκσυγχρονισμό των φορέων και των θεσμών στήριξης της αγροτικής οικονομίας και του έλληνα αγρότη.
2. Οργανική διασύνδεση και συνεργασία των αγροτικών εκμεταλλεύσεων με τις επιχειρήσεις του ευρύτερου αγροτικού τομέα.
3. Ουσιαστική βελτίωση της αποτελεσματικότητας του Συστήματος Στήριξης των Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων (επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, γεωργική έρευνα, εφαρμογές και μεταφορά τεχνολογίας, πληροφόρηση - ενημέρωση).
4. Εφαρμογή ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.
5. Αξιοποίηση των πόρων και των δυνατοτήτων που προσφέρονται από την ΚΑΠ και από το Κοινοτικό Πρόγραμμα Στήριξης.
6. Παραγωγή υψηλής ποιότητας πρωτογενών και μεταποιημένων προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, καθώς και ασφαλών για την υγεία του καταναλωτή.
7. Λήψη μέτρων για την επίτευξη κοινωνικής συνοχής και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στον αγροτικό χώρο.
8. Δημιουργία αξιόπιστου συστήματος ουσιαστικής πληροφόρησης για την άσκηση αποτελεσματικής πολιτικής. Ολοκλήρωση των Μητρώων (Αγροτών, Ελαιοκομικό, Αμπελουργικό, Σταφιδικό).

Η αγροτική ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός της ελληνικής γεωργίας είναι σε μεγάλο βαθμό θέμα θεσμικής και οργανωτικής ανασυγκρότησης των μηχανισμών στήριξης και προστασίας του έλληνα αγρότη. Η ανασυγκρότηση αυτή περιλαμβάνει:

- Την αναδιοργάνωση των κρατικών δομών του αγροτικού τομέα.
- Τη λειτουργία τοπικών κέντρων αγροτικής ανάπτυξης κοντά στον αγρότη.
- Την αναδιοργάνωση της αγροτικής πίστης.
- Την οργανική διασύνδεση παραγωγής, μεταποίησης, εμπορίας και κατανάλωσης.
- Την ανάπτυξη ακομμάτιστων, οικονομικά υγιών συνεταιρισμών.
- Την ενίσχυση των ομάδων παραγωγών και των διεπαγγελματικών οργανώσεων.
- Την πιλοτική εφαρμογή νέων θεσμών στήριξης.
- Την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων.

4.1. Ανασυγκρότηση του Υπουργείου Γεωργίας

Το Υπουργείο Γεωργίας ανασυγκροτείται και μετονομάζεται σε **Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων** στα πλαίσια του οποίου:

- Σχεδιάζεται και υλοποιείται η στρατηγική και η πολιτική για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.
- Ιδρύονται και αποκτούν σημαίνοντα ρόλο, υπηρεσίες ασφάλειας και ποιότητας των τροφίμων, πάταξης της νοθείας και προστασίας του καταναλωτή.
- Επανασχεδιάζονται οι υπηρεσίες του προγραμματισμού αναπτυξιακών δράσεων και του συντονισμού της κεντρικής υπηρεσίας με τις περιφερειακές και νομαρχιακές υπηρεσίες.
- Δίδεται έμφαση στην πολιτική ορθολογικής διαχείρισης και αξιοποίησης των φυσικών πόρων και της προστασίας του περιβάλλοντος.
- Σχεδιάζεται και υλοποιείται μια πολιτική εξωτερικού εμπορίου αγροτικών προϊόντων.
- Εκσυγχρονίζεται το σύστημα διαχεί-

ρισης των επιδοτήσεων. Στόχος είναι η αξιοπιστία του συστήματος, καθώς και η έγκαιρη καταβολή των επιδοτήσεων στους δικαιούχους.

Αποστολή του Υπουργείου είναι η δημιουργία του θεσμικού, οικονομικού και κοινωνικού περιβάλλοντος και των υποδομών για την εκδήλωση σύγχρονης αναπτυξιακής δράσης στον Αγροτικό Τομέα, αλλά και η προστασία του καταναλωτή με τη διασφάλιση προσφοράς ποιοτικών προϊόντων ασφαλών για την υγεία του.

Αποφασιστικός ρόλος του ανθρώπινου δυναμικού - κυρίως των γεωτεχνικών

Για την επιτυχία της αποστολής του υπουργείου αποφασιστικό ρόλο έχει όλο το ανθρώπινο δυναμικό του, αλλά κυρίως οι γεωτεχνικοί. Η πολιτεία οφείλει όχι μόνο να αναγνωρίζει τη σημασία του έργου των γεωτεχνικών, αλλά να δείχνει έμπρακτα το ενδιαφέρον της. Η αναγνώριση αυτή πρέπει να εκδηλώνεται και με τη φροντίδα για ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας και με καλύτερες αποδοχές. Επίσης, η πολιτεία οφείλει να μεριμνά για

τη συνεχή επιμόρφωση των γεωτεχνικών στις νέες απαιτήσεις της εργασίας τους.

4.2. Τοπικά Κέντρα Αγροτικής Ανάπτυξης

Η ανυπαρξία επαγγελματικής στήριξης και πληροφόρησης των ελλήνων αγροτών τελειώνει

Η επαγγελματική στήριξη και πληροφόρηση των ελλήνων αγροτών είναι σήμερα ουσιαστικά ανύπαρκτη. Σε σημαντικές αποφάσεις τους που αφορούν το είδος, την ποιότητα και την ποικιλία των προϊόντων που θα παράγουν, την τεχνολογία της παραγωγής και τη χρησιμοποίησή της στην καθημερινή καλλιεργητική πρακτική, την κατάσταση της αγοράς των προϊόντων και τις προοπτικές της, οι αγρότες μας έχουν αφεθεί μόνοι και αβοήθητοι. Το κράτος το γνωρίζουν μόνο από τη γραφειοκρατική του παρουσία και από την κατανομή των επιδοτήσεων και εισοδηματικών χορηγήσεων στα πλαίσια της ΚΑΠ ή άλλων πολιτικών.

Η έλλειψη αυτή είναι ένα από τα σημαντι-

κότερα προβλήματα του Αγροτικού Τομέα. Γι' αυτό, δίδεται προτεραιότητα στην ανασυγκρότηση των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και ειδικότερα των Γραφείων Αγροτικής Ανάπτυξης.

Οι γεωπόνοι και οι κτηνίατροι κοντά στους αγρότες

Συγκεκριμένα:

- Τα Γραφεία αυτά, τα οποία σήμερα υπολειπόμενα, ανασυγκροτούνται σε **Τοπικά Κέντρα Αγροτικής Ανάπτυξης** και **στελεχώνονται** με το κατάλληλο **έμπειρο επιστημονικό δυναμικό**. Η εξειδίκευση του προσωπικού τους είναι σχετική με τις δυνατότητες και τα προβλήματα κάθε περιοχής.
- Έργο του επιστημονικού προσωπικού των Κέντρων είναι αποκλειστικά η **επαγγελματική και τεχνολογική στήριξη των αγροτών και η πληροφόρησή τους**. Η πληροφόρηση αφορά τα προϊόντα, τις τιμές της αγοράς, την πολιτική της Ε.Ε. και της κυβέρνησης κ.ά.
- Τα Κέντρα Αγροτικής Ανάπτυξης μεριμνούν για την κατάρτιση των αγροτών στο αγρόκτημά τους και **συνδέουν τη Γεωργική Έρευνα με την εφαρμογή στην πράξη** των

αποτελεσμάτων της.

- Το επιστημονικό γεωτεχνικό προσωπικό των Κέντρων θα είναι απαλλαγμένο από γραφειοκρατικά καθήκοντα και θα έχει στη διάθεσή του τα αναγκαία οικονομικά μέσα και τον εξοπλισμό που χρειάζεται για την εκπλήρωση της αποστολής του. **Θέλουμε τους γεωπόνους και τους κτηνιάτρους κοντά στους αγρότες.**

4.3. Συμβάσεις-Συμβόλαια Γεωργικής Παραγωγής

Ένας σημαντικός θεσμός για τον ορθολογικό προγραμματισμό της γεωργικής παραγωγής και για την υποστήριξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων κατά την παραγωγική τους διαδικασία, είναι εκείνος των Συμβάσεων (Συμβολαίων) Γεωργικής Παραγωγής. Οι συμβάσεις συνάπτονται μεταξύ γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή ομάδων παραγωγών και επιχειρήσεων βιομηχανικής επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων. Στη χώρα μας υπάρχουν ήδη επιτυχημένα παραδείγματα με συμβάσεις (συμβόλαια) παραγωγής, όπως στην περίπτωση της Ελληνικής Βιομηχανίας Ζάχαρης, των βιομηχανιών επεξεργασίας γάλακτος κ.ά. Η ενθάρρυνση και επέκταση του θεσμού Συμβάσεων Παραγωγής κρίνεται ως **αποτελεσματικό μέσο για την ανάπτυξη της βιομηχανίας τροφίμων, τον ορθο-**

λογικό προγραμματισμό παραγωγής, την τυποποίηση και βελτίωση της ποιότητας και για την ανάπτυξη των εξαγωγών.

- Προγραμματίζουμε την ενίσχυση του θεσμού αυτού με κίνητρα και με θεσμικά και οργανωτικά μέτρα.
- Στους παραγωγούς πρέπει να παρέχεται από τις αντισυμβαλλόμενες επιχειρήσεις, η αναγκαία κατάρτιση και πληροφόρηση, η τεχνική υποστήριξη, ακόμη και οι κρίσιμες τεχνολογικές εισροές για την αποτελεσματική διεξαγωγή της παραγωγής.
- Σημαντικός μπορεί να είναι ο ρόλος των Διεπαγγελματικών Οργανώσεων στην επέκταση του θεσμού αυτού. Οι Οργανώσεις αυτές, εκτός από την ανάληψη πρωτοβουλιών, θα εποπτεύουν την εφαρμογή του θεσμού και θα διαιτητεύουν σε περιπτώσεις διαφορών και αμφισβητήσεων.

4.4. Αγροτικοί Συνεταιρισμοί

Η πλήρης κομματικοποίηση των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων από τις κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ και η χρησιμοποίησή τους για δήθεν “κοινωνικούς σκοπούς”, εξέτρεψαν τους Συνεταιρισμούς από τον προορισμό τους και τους οδήγησαν στον κατήφορο. Τα αποτελέσματα αυτής της άφρονος πολιτικής ήταν ατασθαλίες, κακοδιαχείριση, διαφθορά, τεράστια ελλείμματα και υπερχρέωση στην ΑΤΕ.

Έτσι οδηγήθηκαν οι περισσότεροι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί όλων των βαθμίδων σε αδράνεια, αφού ελάχιστες Συνεταιριστικές Οργανώσεις κατάφεραν να διατηρήσουν κάποια δραστηριότητα, χωρίς να είναι σήμερα οικονομικά υπερχρεωμένες.

Ένας σπουδαίος ιστορικός θεσμός “μαράζωσε”

“Μαράζωσε”, δυστυχώς, ένας σπουδαίος ιστορικός θεσμός, που υπήρξε βασικό στήριγμα της αγροτικής οικονομίας επί δεκαετίες.

Είναι επίσης αλήθεια ότι τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια τάση προσέγγισης από πολλές πλευρές σε ζητήματα όπως η απεξάρτηση των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων από τον κομματικό εναγκαλισμό, χωρίς όμως να έχουν γίνει στην πράξη ουσιαστικά βήματα προς την κατεύθυνση αυτή.

Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές οργανώσεις, ως κατ' εξοχήν φιλελεύθερος θεσμός, αναπτύσσονται ορθολογικά μόνο υπό καθεστώς ελευθερίας. Παρεμβάσεις από το κομματικό κράτος στις διοικήσεις τους και στις αποφάσεις τους, οδηγούν στην υποδούλωσή τους και τελικά στο μαρasmus τους. Στην πρόσφατη ιστορία του θεσμού είχαμε δυο φορές κατάρτιση με Νόμο των εκλεγμένων διοικήσεων των Συνεταιρισμών. Την περίοδο της δικτατορίας της 21ης Απριλίου και στην πρώτη

κυβέρνηση μετά τις εκλογές του 1981 με Υπουργό Γεωργίας τον σημερινό Πρωθυπουργό.

Θεωρούμε το θεσμό των Αγροτικών Συνεταιρισμών σπουδαίο και χρήσιμο εργαλείο εφαρμογής της αγροτικής πολιτικής και στυλοβάτη της οικονομίας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Στόχος μας είναι η δημιουργία ενός πραγματικά **ακομμάτιστου και αδέσμευτου συνεταιριστικού κινήματος**, στην υπηρεσία του αγρότη, με συνεταιριστικές οργανώσεις που θα λειτουργούν αυτόνομα, υπεύθυνα και ελεύθερα.

Οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί ζωντανό κύτταρο της αγροτικής οικονομίας και πάλι

Παρά τη φθορά που έχει υποστεί ο θεσμός αυτός τις δυο τελευταίες δεκαετίες, υπάρχουν ακόμη περιθώρια ανασυγκρότησής του για να μπορέσει να εκπληρώσει τους σκοπούς του.

Βασική **επιδίωξή μας είναι οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί να γίνουν ζωντανό κύτταρο της αγροτικής οικονομίας.**

Ο Νόμος που ισχύει σήμερα για τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις είναι αρκετά φιλελεύθερος και δε χρειάζεται σημαντικές αλλαγές. Η Ν.Δ. θα συμπληρώσει το

νόμο αυτό, όπου χρειάζεται, για να γίνει ο θεσμός πιο αποτελεσματικός.

Είναι αναγκαία η στήριξη κάθε προσπάθειας για εξυγίανση και αυτοδύναμη οικονομική παρουσία των συνεταιρισμών, καθώς και η μετατροπή τους σε βιώσιμες οικονομικές μονάδες με τη λήψη μέτρων, όπως:

- Η **προώθηση της ιδέας του συνεργατισμού** με τη λειτουργία ενός σύγχρονου και σταθερού νομοθετικού πλαισίου, που θα βασίζεται στις διεθνώς παραδεκτές αρχές και θα δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την αυτόνομη και υπεύθυνη δραστηριοποίηση των συνεταιρισμών.
- Η στήριξη της προσπάθειας των συνεταιριστικών οργανώσεων για την **εξυγίανση** και την **οικονομικά αυτοδύναμη παρουσία** τους.
- Η στελέχωσή τους με **έμπειρο επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό**, ανάλογα με τις δραστηριότητές τους, αλλά και τη βελτίωση του στελεχιακού δυναμικού, με συνεχή εκπαίδευση και κατάρτιση. Προς το σκοπό αυτό, θα χρησιμοποιηθούν τα προγράμματα του ΟΑΕΔ και πόροι από το Γ' Κ.Π.Σ.
- Η ενδυνάμωση των λειτουργικών δομών και η επέκταση των δραστηριοτήτων των πρωτοβάθμιων και δευτε-

ροβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων.

4.5. Ομάδες Παραγωγών και Διεπαγγελματικές Οργανώσεις

Οι δύο αυτοί σημαντικοί θεσμοί θεσπίστηκαν και χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε. για την ενίσχυση της διαπραγματευτικής θέσης των αγροτών στην αγορά, τη διεύρυνση της παραγωγικής τους δυνατότητας και για την καρποφόρα συνεργασία με τους επαγγελματίες του ευρύτερου γεωργικού τομέα. Δυστυχώς ελάχιστα αξιοποιήθηκαν μέχρι σήμερα στη χώρα μας. Ειδικότερα, ο θεσμός των Ομάδων Παραγωγών, που είναι και ο παλαιότερος, χρησιμοποιήθηκε τυπικά με παρέμβαση της πολιτείας, για την είσπραξη των κοινοτικών ενισχύσεων και όχι ουσιαστικά για την ενίσχυση της θέσης των αγροτών στην αγορά. Μάλιστα, το γεγονός ότι στις περισσότερες περιπτώσεις υπάρχουν Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, με τα γνωστά προβλήματά τους, βαπτίστηκαν ομάδες Παραγωγών μαρτυρεί την αποτυχία του θεσμού αυτού στη χώρα μας.

- Προβλέπουμε την πλήρη **αξιοποίηση και στήριξη των δύο αυτών θεσμών** για να αποκτήσουν ουσιαστικό περιεχόμενο στη δράση και τη λειτουργία τους. Προς το σκοπό αυτό θα αξιοποιηθούν ορθολογικά οι πόροι που προβλέπονται από την Ε.Ε. Έτσι

θα αντιμετωπίζεται αποτελεσματικά ο σκληρός ανταγωνισμός στην αγορά αγροτικών προϊόντων που χαρακτηρίζεται από μονοπωλιακές - ολιγοπωλιακές καταστάσεις και που αποβαίνει σε βάρος των αγροτών και των καταναλωτών.

- Οι **Ομάδες Παραγωγών** θα αποκτήσουν **οργανωτική συγκρότηση** και υποδομή για να λειτουργούν ουσιαστικά και **να μην είναι απλά "σφραγίδες"**. Έτσι, καθίστανται χρήσιμο εργαλείο στα χέρια των παραγωγών:
  - για τον ορθολογικό **προγραμματισμό της παραγωγής**, σύμφωνα με τις δυνατότητες της αγοράς
  - για την **απόκτηση της αναγκαίας υποδομής** (συσκευαστήρια, ψυγεία, αποθήκες, μέσα μεταφοράς κ.λπ.)
  - για την **ενίσχυση της διαπραγματευτικής τους θέσης** στην αγορά.
- Οι **Διεπαγγελματικές Οργανώσεις** (Δ.Ο.), οι οποίες είναι σήμερα πρακτικά ανύπαρκτες, **αποκτούν κατάλληλη οργανωτική δομή και συγκρότηση**. Οι Δ.Ο. μπορούν να έχουν ως αντικείμενο είτε σημαντικά αγροτικά προϊόντα σε εθνικό επίπεδο ή σε μεγάλα γεωγραφικά διαμερίσματα ή όλα τα σημαντικά αγροτικά προϊόντα μιας μικρότερης περιοχής.

4.6. Αγροτική Πίστη

Η χρησιμοποίηση της Αγροτικής Τράπεζας από τις κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ για την επίτευξη κομματικών σκοπών, όπως και στην περίπτωση των Αγροτικών Συνεταιρισμών, είχε ως αποτέλεσμα η ΑΤΕ να υποστεί τεράστια ζημιά και σήμερα να βρίσκεται σε κίνδυνο η οικονομική της ευστάθεια.

ΑΤΕ - Σε εξαιρετικά δεινή θέση λόγω κομματισμού και καθεστωτικών παιχνιδιών

Παρά το γεγονός ότι έχουν γίνει κατά το παρελθόν πολυάριθμες ρυθμίσεις χρεών, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια της ΑΤΕ πλησιάζουν τα 3 δισ. ευρώ (1 τρισ. δρχ.) όπως παραδέχθηκε ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας. Περίπου το 40% των χρεών αυτών οφείλουν οι αγρότες και το υπόλοιπο 60% οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις, γεωργικές βιομηχανίες και επιχειρήσεις του εξωγεωργικού τομέα.

Η είσοδος της ΑΤΕ στο Χρηματιστήριο και η επέκτασή της στον εμπορικό πιστωτικό τομέα, ουδόλως συνέβαλε στη λειτουργία της με ιδιωτικο-οικονομικά τραπεζικά κριτήρια, αλλά συνέχισε να αποτελεί προέκταση του κομματικού κράτους.

Η αναποτελεσματική οργανωτική δομή της Τράπεζας έχει σαν αποτέλεσμα την εμφάνιση πλήθους ασαφειών και επικαλύψεων, όσον αφορά στις αρμοδιότητες των υπηρεσιακών μονάδων. Επίσης, η κατάσταση επιδεινώνεται από την αναξιοκρατία και τις κομματικές επιλογές στο προσωπικό.

Η κατάσταση, τέλος, του χαρτοφυλακίου της ΑΤΕ επιδεινείται από τη συμμετοχή της σε ζημιογόνες γεωργικές βιομηχανίες και άλλες επιχειρήσεις, εκτός του χρηματοδοτικού τομέα. Η ΑΤΕ μπήκε στο Χρηματιστήριο εμφανίζοντας πλασματική κερδοφορία την ώρα που είχε πραγματική ζημιά 128 δισ. δρχ., κατασκευάζοντας μια θυγατρική εταιρεία, (την ΑΤΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ). Τελικά, έχασε περισσότερα από 1 δισ. ευρώ (340 δισ. δρχ.) στα καθεστωτικά παιχνίδια του Χρηματιστηρίου και βρίσκεται τώρα σε εξαιρετικά δεινή θέση.

Επιδιώκουμε οριστική εξυγίανση της Αγροτικής Τράπεζας, ώστε να μπορεί να λειτουργεί ανταγωνιστικά και κερδοφόρα στην ελληνική τραπεζική αγορά και να εξυπηρετεί πλήρως τις ανάγκες της αγροτικής οικονομίας, σε πιστωτικά μέσα και άλλες τραπεζικές υπηρεσίες. Προς το σκοπό αυτό προβλέπονται τα εξής:

- **Διατήρηση του δημόσιου χαρακτήρα της ΑΤΕ** (με την έννοια ότι το Κράτος διατηρεί το πλειοψηφικό πακέτο των μετοχών) και λειτουργία της με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια.
- Ουσιαστικός **οργανωτικός και λειτουργικός εκσυγχρονισμός** της Τράπεζας, και **εξυγίανση του χαρτοφυλακίου** της με τρόπο ώστε να διασφαλίζονται τα αναγκαία κεφάλαια για την έγκαιρη και επαρκή χρηματοδότηση των αγροτών και την ανάπτυξη της υπαίθρου γενικότερα.
- **Γενναίος και οριστικός διακανονισμός των καθυστερημένων οφειλών.** Ο διακανονισμός θα είναι διαφορετικός για τους αγρότες από τους άλλους οφειλότες. Συγκεκριμένα:

Η γενναία και οριστική ρύθμιση των χρεών για τους αγρότες - προϋπόθεση για ένα νέο ξεκίνημα

Η ρύθμιση των χρεών για να είναι οριστική για ένα νέο ξεκίνημα, θα είναι γενναία για τους αγρότες και θα γίνει πράξη η δέσμευση της Ν.Δ. ότι στο πρόβλημα των "πανωτοκίων" ο καταλογισμός στους οφειλότες δεν θα υπερβαίνει το τριπλάσιο της αξίας του αρχικού δανείου.

- Σταδιακή **απεμπλοκή της ΑΤΕ από τη συμμετοχή της σε επιχειρήσεις εκτός του χρηματοπιστωτικού τομέα**, οι οποίες την επιβαρύνουν

και ζημιώνουν την κύρια αποστολή της.

- Τα **επιτόκια της ΑΤΕ προς τους κατά κύριο επάγγελμα αγρότες θα είναι μειωμένα** κατά το ύψος της κρατικής επιδότησης, σε σύγκριση προς τα αντίστοιχα επιτόκια της αγοράς και όχι όπως συμβαίνει σήμερα. Η επιδότηση είναι 2 μονάδες για τα βραχυπρόθεσμα και 1 μονάδα για τα μεσομακροπρόθεσμα δάνεια.
- Ουσιαστικός **οργανωτικός και λειτουργικός εκσυγχρονισμός** της Τράπεζας, ώστε να ενισχυθεί η θέση της στην ανταγωνιστική τραπεζική αγορά. Συγκεκριμένα, προβλέπονται:

- Καθιέρωση υγιούς συστήματος έγκρισης δανείων, απαλλαγμένων από εξωτερικές παρεμβάσεις, ώστε να αποτραπούν τα λάθη του παρελθόντος.
- Κατάργηση ζημιογόνων υπηρεσιακών μονάδων, βελτίωση της ποιότητας του προσωπικού και συνεχής επιμόρφωσή του και αξιοκρατική επιλογή σε θέσεις ευθύνης.
- Δημιουργία Διαμερισματικών Διευθύνσεων και ανάπτυξη ευέλικτου συστήματος αξιολόγησης των μονάδων.
- Ενίσχυση του ρόλου της ΑΤΕ στην πιστωτική κάλυψη των αναγκών των προγραμμάτων δημιουργίας ευκαιριών απασχόλησης και εισοδήματος σε μη γεωργικές δραστηριότητες στις περιοχές (αγροτουρισμός, εναλλακτικές μορφές τουρισμού, αγροτικές

βιοτεχνίες και οικοτεχνίες, μικρές επιχειρήσεις εμπορίου και υπηρεσιών, αγροτική κατοικία κ.ά.).

4.7. Πιλοτική Εφαρμογή Νέων Θεσμών

Είναι δεδομένο ότι, πέραν των άλλων, τεράστια σημασία έχουν για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας μας,

Δύο νέοι θεσμοί στηρίζουν τους αγρότες, βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητα

πρώτον, η παροχή στους αγρότες των αναγκαίων τεχνικών και επαγγελματικών συμβουλών και πληροφόρησης και **δεύτερον**, η διασύνδεση της αγροτικής παραγωγής με τους φορείς εμπορίας και επεξεργασίας των αγροτικών προϊόντων.

Στο πρόγραμμά μας προβλέπουμε την ανασυγκρότηση του Υπουργείου Γεωργίας, την εξυγίανση των Αγροτικών Συνεταιρισμών και την αξιοποίηση των κοινωνικών θεσμών (Ομάδες Παραγωγών, Διεπαγγελματικές Οργανώσεις). Όμως, είναι γνωστές οι αδυναμίες του Δημόσιου Τομέα και τα μειονεκτήματα των υφιστάμενων θεσμών, με αποτέλεσμα, να μην επιτυγχάνονται οι πιο πάνω σημαντικές επιδιώξεις. Για το σκοπό αυτό, προβλέπουμε την **πιλοτική εφαρμογή δύο**

νέων θεσμών, που θα λειτουργούν συμπληρωματικά προς τους υπάρχοντες θεσμούς, για να επιτευχθεί

Ολοκληρωμένο σύστημα στήριξης των αγροτών

η ολόπλευρη στήριξη των αγροτών και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αγροτικής μας οικονομίας. Οι θεσμοί αυτοί είναι τα **Γεωργικά Επιμελητήρια** και οι **Διαπιστευμένοι Αγροτικοί Σύμβουλοι**.

4.7.1. Γεωργικά Επιμελητήρια

Η συμβολή των Γεωργικών Επιμελητηρίων στην αγροτική οικονομία των χωρών, στις οποίες λειτουργεί ο θεσμός αυτός, είναι σημαντική. Στη χώρα μας, όπου οι ανάγκες ολόπλευρης στήριξης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων είναι τεράστιες και η λειτουργική διασύνδεση της παραγωγής με τις αγορές ουσιαστικά ανύπαρκτη, πιστεύουμε ότι τα Γεωργικά Επιμελητήρια θα μπορέσουν να καλύψουν αποτελεσματικά τις ελλείψεις αυτές και να συμβάλουν στην κοινωνική και οικονομική αναβάθμιση του γεωργικού επαγγέλματος.

- Προβλέπουμε **την πιλοτική εφαρμογή του θεσμού** αυτού αρχίζοντας

από γεωργικές περιοχές που διαθέτουν σημαντικές δυνατότητες αγροτικής ανάπτυξης.

- Βασική αποστολή των Γεωργικών Επιμελητηρίων θα είναι η **προαγωγή της συνεργασίας** μεταξύ των **γεωργικών εκμεταλλεύσεων** και των **επιχειρήσεων του ευρύτερου αγροτικού τομέα**, ιδίως αυτών που επεξεργάζονται, εμπορεύονται και εξάγουν γεωργικά προϊόντα. Η συνεργασία αυτή θεωρείται ως ο πλέον κρίσιμος παράγων για τον ορθολογικό προγραμματισμό της παραγωγής, για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την εξυγίανση της αγοράς από το παραεμπόριο και την ανάπτυξη της γεωργίας γενικότερα. Οι δυναμικές σχέσεις που θα διαμορφωθούν στα πλαίσια των Γεωργικών Επιμελητηρίων θα ενισχύσουν την προσαρμοστικότητα της γεωργίας στις νέες συνθήκες και στη ζήτηση της αγοράς. Έτσι, θα αποκτήσει η αγροτική οικονομία το δυναμισμό που χρειάζεται για να ξεφύγει από τη στασιμότητα και την οπισθοδρόμηση των τελευταίων δεκαετιών.
- Τα Γεωργικά Επιμελητήρια εκτός από τις αμιγώς επιμελητηριακές αρμοδιότητες (εκπροσώπηση, μητρώα, πραγματογνωμοσύνες, πληροφόρηση κ.λ.π.) θα ασκούν και εκείνες που θα τους αναθέτει το Υπουργείο (εκπαίδευση, κατάρτιση, εφαρμογές κ.λπ.), με σημαντικά οφέλη για όλα τα μέλη τους.

- **Μέλη των Γεωργικών Επιμελητηρίων** κάθε περιοχής θα είναι όλοι οι **αρχηγοί γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων** πλήρους και μερικής απασχόλησης, οι αρχηγοί **αλιευτικών** και **δασικών εκμεταλλεύσεων**, οι **ιδιωτικές και οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις** εμπορίας και επεξεργασίας γεωργικών προϊόντων. Επίσης, οι **επιχειρήσεις** εμπορίας και παραγωγής **γεωργικών εισροών** και, τέλος, οι ελεύθεροι επαγγελματίες επιστήμονες παροχής υπηρεσιών στη γεωργία (γεωπόνοι, κτηνίατροι, κ.λπ.). Επομένως, τα **Γεωργικά Επιμελητήρια, θα λειτουργούν και ως Διεπαγγελματικές Οργανώσεις**.
- Το κόστος λειτουργίας των Γεωργικών Επιμελητηρίων θα καλύπτεται από διάφορες πηγές, όπως: επιχορήγηση του κράτους για τις αρμοδιότητες που θα ανατεθούν σ' αυτά, αμοιβές για προσφερόμενες υπηρεσίες στα μέλη τους και τρίτους (πραγματογνωμοσύνες, ποιοτικοί έλεγχοι, πιστοποιήσεις κ.λπ.), έσοδα από εφαρμογή προγραμμάτων της Ε.Ε. (ειδικότερα όσον αφορά στις διεπαγγελματικές οργανώσεις, αφού ως τέτοιες θα λειτουργούν τα Γεωργικά Επιμελητήρια), εισφορές των μελών τους. Οι εισφορές αυτές θα κλιμακώνονται ανάλογα με την οικονομική επιφάνεια του κάθε μέλους, ενώ οι μικροί παραγωγοί θα απαλλάσσονται.

4.7.2. Διαπιστευμένοι Αγροτικοί Σύμβουλοι

Σε ορισμένες γεωργικές περιοχές με έντονα διαρθρωτικά προβλήματα, αλλά και σε περιοχές με σημαντικές αναξιοποίητες δυνατότητες αγροτικής ανάπτυξης, προβλέπεται η **πilotική εφαρμογή του θεσμού των Διαπιστευμένων Αγροτικών Συμβούλων** (Δ.Α.Σ.).

- Οι Δ.Α.Σ. θα είναι ιδιώτες **γεωτεχνικοί και άλλοι επιστήμονες**, με ειδικότητες σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε περιοχής. Θα διαθέτουν **οργανωμένα γραφεία** και αναγκαίο εργαστηριακό εξοπλισμό και μέσα πληροφορικής.
- **Έργο** των Δ.Α.Σ. είναι η **υποβοήθηση των υπηρεσιών του Υπουργείου στην εφαρμογή των προγραμμάτων** αναδιάρθρωσης και ανάπτυξης της αγροτικής οικονομίας της περιοχής και η παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης, κατάρτισης και τεχνικής υποστήριξης στους αγρότες.
- **Προτεραιότητα** δίδεται στην εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης της παραγωγής **βιολογικών-οικολογικών προϊόντων**, στην παραγωγή **ποιοτικών προϊόντων με ονομασία προέλευσης** και στην αντικατάσταση καλλιεργειών που φθίνουν ή καλ-

λιεργειών που θα πληγούν από την προβλεπόμενη αλλαγή της ΚΑΠ.

- Με ειδικό Νόμο ρυθμίζονται τα θέματα της διαπίστευσης από το κράτος και της λειτουργίας των Δ.Α.Σ. και καθορίζεται ο τρόπος αμοιβής τους από το Υπουργείο για το έργο, που θα τους ανατίθεται και τις υπηρεσίες που θα παρέχουν. Σε τακτά χρονικά διαστήματα αξιολογείται το έργο τους για την ανανέωση της διαπίστευσής τους.

4.8. Διαχείριση Υδατικών Πόρων - Αρδευτικά Έργα

Η γεωργική ανάπτυξη είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την άρδευση και γενικά με τη διαχείριση των υδατικών πόρων. Είναι γνωστό ότι η άρδευση καλύπτει περίπου το 85% της συνολικής κατανάλωσης νερού. Αυτό σημαίνει ότι κάθε βελτίωση στη λειτουργία των αρδευτικών δικτύων αποτρέπει τη μεγάλη σπατάλη νερού που γίνεται σήμερα και οδηγεί σε εξοικονόμηση εκατομμυρίων κυβικών μέτρων νερού. Επίσης, η εκτέλεση μεγάλων αλλά και μικρών αρδευτικών έργων έχει σχεδόν εγκαταλειφθεί τα τελευταία χρόνια και μεγάλο μέρος του υδατικού δυναμικού μένει αναξιοποίητο, ενώ πολλές περιοχές κινδυνεύουν από υπεράντληση και αδόκιμη χρήση των υδατικών πόρων. Αλλά και η προστασία των υδατικών πόρων από τη ρύπανση

είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη. Υπόγεια και επιφανειακά ύδατα επιβαρύνονται από την αλόγιστη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, καθώς και από την ανεξέλεγκτη διάθεση βιομηχανικών και αστικών αποβλήτων.

Το φαινόμενο υφαλμύρωσης σε παράκτιες και νησιωτικές γεωργικές περιοχές έχει λάβει μεγάλες διαστάσεις. Επίσης, ο κίνδυνος υφαλμύρωσης και άλλων μεγάλων εκτάσεων (ακόμη και μακράν της θαλάσσης) είναι ορατός.

Η ανταγωνιστικότητα και η βιωσιμότητα της ελληνικής γεωργίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ορθολογική χρήση των υδατικών πόρων. Η παραγωγικότητα και η μείωση του κόστους συνδέεται άμεσα με την τεχνολογία παραγωγής και αυτή με τη σειρά της, εκτός των άλλων παραγόντων, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις αρδεύσεις.

Η ορθολογική διαχείριση και **αξιοποίηση των υδατικών πόρων** της χώρας μας, αποτελεί την απαραίτητη **προϋπόθεση για βιώσιμη ανάπτυξη**, για τη **βελτίωση της ποιότητας ζωής** και γενικά για την **προστασία και διατήρηση του περιβάλλοντος**. Έχει, επομένως, απόλυτη προτεραιότητα η ολοκληρωμένη διαχείριση των υδατικών πόρων (ανάπτυξη-αξιοποίηση, χρήση και προστασία) κατά τον πλέον ορθολογικό τρόπο. Οι **κλιματολογικές αλλαγές** που ήδη συντελούνται στον πλανήτη μας και

ειδικότερα στη **λεκάνη της Μεσογείου**, καθιστούν τον **παράγοντα του νερού ακόμη πιο κρίσιμο**.

Αναγνωρίζοντας αυτό τον κρίσιμο ρόλο του νερού, το πρόγραμμά μας δίδει άμεση **προτεραιότητα στον παράγοντα “υδατικοί πόροι”**, λαμβάνοντας όλα τα αναγκαία μέτρα για ορθή διαχείριση. **Βασικοί στόχοι** της πολιτικής μας είναι η **εξοικονόμηση νερού** σε συνδυασμό με την **προστασία των υδατικών και εδαφικών πόρων** και του **φυσικού περιβάλλοντος**. Για την επίτευξη των στόχων αυτών προβλέπεται λήψη των εξής μέτρων:

- Κατάρτιση ενός **ολοκληρωμένου προγράμματος** ορθολογικής **διαχείρισης** και αξιοποίησης των υδατικών πόρων.
- Αναδιοργάνωση του θεσμικού πλαισίου **συντήρησης και λειτουργίας των αρδευτικών έργων** και χορήγηση κινήτρων για την εφαρμογή συστημάτων άρδευσης που συμβάλλουν στη μείωση της κατανάλωσης και την εξοικονόμηση ύδατος (κλειστό σύστημα, στάγδην άρδευση κ.λπ.).
- **Εκσυγχρονισμός** των λειτουργούντων **αρδευτικών δικτύων** με βάση την αποκτηθείσα εμπειρία και τις νέες τεχνολογίες (περιορισμός της σπατάλης, ορθολογική χρήση, έλεγχος ποσοτήτων, πλήρης συμμόρφωση των χρηστών στο πρόγραμμα λειτουργίας του δικτύου).

- Αυστηρές και ελεγχόμενες προδιαγραφές χορήγησης αδειών για νέες γεωτρήσεις και αποτελεσματικός έλεγχος λειτουργίας των παλαιών, σε άμεση συνάρτηση με τον εμπλουτισμό (φυσικό ή τεχνητό) των υπογείων υδροφόρων οριζόντων και την αποφυγή υπαλμύρωσής τους.
- Επιτάχυνση της **ολοκλήρωσης των μεγάλων αρδευτικών έργων** και αξιοποίηση των επιφανειακών υδάτων με προτεραιότητα σε περιοχές υπεράντλησης και υπαλμύρωσης των υδάτων.
- **Κατασκευή μικρών αρδευτικών έργων** σε ορεινές, ημιορεινές και νησιωτικές περιοχές (κατασκευή μικρών φραγμάτων και λιμνοδεξαμενών). Τα έργα αυτά είναι πολλαπλής χρήσεως, αφού εξασφαλίζουν την άρδευση, την αξιοποίηση και οικολογική διατήρηση εδαφών που εγκαταλείπονται και συμβάλλουν, επίσης, στην ύδρευση μικρών ορεινών οικισμών, στην προστασία του περιβάλλοντος και των δασικών εκτάσεων, καθώς επίσης στην ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και του τουρισμού.
- Κατασκευή πολλών **έργων ορεινής υδρονομίας** για τον έλεγχο των χειμάρρων, τη σταθεροποίηση των εδαφών και την προστασία από τη διάβρωση.
- Παροχή αποτελεσματικών κινήτρων για την εκτέλεση μικρών έργων ορθολογικής διαχείρισης υδατικών πόρων από μεμονωμένα άτομα, ομάδες ατόμων, Συνεταιρισμούς ή ΟΤΑ. Τα έργα αυτά μπορεί να συνδυαστούν με τη δημιουργία υδρονομικών δασών για την αποτροπή καταστροφών από έντονες βροχοπτώσεις.
- Αποτελεσματική αξιοποίηση των Διεθνών Συμβάσεων για τα **διασυνοριακά** ύδατα, ώστε να αυξηθούν και να βελτιωθούν οι υδατικοί πόροι στη Μακεδονία και Θράκη.
- Συνεχής επιμόρφωση στελεχών αρμοδίων φορέων και εκκλιούμενη ενημέρωση των χρηστών για ορθολογική χρήση αρδευτικού νερού, εδαφών και αγροχημικών (λιπασμάτων, εντομοκτόνων, κ.ά.).

Δημιουργία Εθνικού Φορέα Διαχείρισης των Υδατικών Πόρων

- Τέλος, και πολύ σημαντικό, προβλέπεται η **δημιουργία του Εθνικού Φορέα Διαχείρισης των Υδατικών Πόρων**. Βασική αποστολή του είναι η ολοκληρωμένη διαχείριση των υδατικών πόρων (ανάπτυξη - αξιοποίηση - χρήση - προστασία) κατά τον πλέον ορθολογικό τρόπο. Ο Φορέας

αυτός αποτελεί όργανο επιτελικού και συντονιστικού χαρακτήρα και εισηγείται στην κυβέρνηση τη χάραξη της ενδεδειγμένης εκάστοτε υδατικής πολιτικής σε Εθνικό, Διαπεριφερειακό και Διακρατικό επίπεδο και έχει την ευθύνη εφαρμογής της. Σε περιφερειακό επίπεδο στόχος είναι η Διαχείριση των Υδατικών Πόρων κατά Υδρολογική Λεκάνη ή Συστήματα Υδρολογικών Λεκανών.

Ο δεύτερος άξονας του προγράμματος είναι η τεχνολογική αναδιάρθρωση του παραγωγικού δυναμικού αφενός, με τη **βελτίωση των διαρθρώσεων** στην παραγωγή, αλλά και στην επεξεργασία και εμπορία των προϊόντων και αφετέρου, με την ουσιαστική **αναβάθμιση των επαγγελματικών, τεχνικών και επιχειρηματικών ικανοτήτων των γεωργών**. Στόχος είναι η **δημιουργία σύγχρονων, ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων**, στην προσπάθεια για παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας που να ανταποκρίνονται στις εξελίξεις της ζήτησης.

Αύξηση προστιθέμενης αξίας στα ελληνικά αγροτικά προϊόντα

Κεντρικής σημασίας είναι η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη **αύξηση της προστιθέμενης αξίας στα ελληνικά αγροτικά προϊόντα** προς όφελος των παραγωγών και της εθνικής οικονομίας. Στόχος πρέπει να είναι τα αγροτικά μας προϊόντα να μην εξάγονται ούτε να διατίθενται στην αγορά χωρίς προηγούμενη τυποποίηση ή επεξεργασία,

παρά μόνον αφού λάβουν την τελική τους μορφή για τον καταναλωτή. Εξαιρετικά σημαντικό θέμα είναι η πολιτική γης για τη μεγέθυνση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και τη βελτίωση των διαρθρώσεων. Επίσης, σημαντικές είναι ορισμένες δράσεις που διευρύνουν την παραγωγική βάση του τομέα, δημιουργούν ένα αποτελεσματικό σύστημα στήριξης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και βελτιώνουν την τεχνολογία παραγωγής και την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων, όπως:

- πολιτική γης και **βελτίωση των διαρθρώσεων**
- προγράμματα ενίσχυσης **νέων αγροτών**
- ενδυνάμωση του συστήματος γεωργικής **εκπαίδευσης, ενημέρωσης και κατάρτισης**
- αναδιοργάνωση της **έρευνας** και σύνδεσής της με την παραγωγή
- **ολοκληρωμένη διαχείριση** της παραγωγής
- στήριξη της **βιολογικής και οικολογικής** γεωργίας
- λήψη μέτρων για **μείωση του κόστους** παραγωγής
- πολιτική για τη **μεταποίηση, την εμπορία και τις εξαγωγές**.

5.1. Πολιτική Γης και Βελτίωση του Μεγέθους των Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων

Παρά τη μεγάλη γεωργική έξοδο των τελευταίων δεκαετιών και τη μείωση του ενεργού αγροτικού πληθυσμού, τα προβλήματα του μεγέθους και της διάρθρωσης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων παραμένουν έντονα και συνιστούν έναν από τους σοβαρότερους αρνητικούς παράγοντες στην ανάπτυξη της ελληνικής αγροτικής οικονομίας.

Το μέσο μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων δεν βελτιώθηκε ουσιαστικά και είναι υποπολλαπλάσιο του αντίστοιχου μεγέθους στις άλλες χώρες της Ε.Ε. Το γεγονός μάλιστα ότι μεγάλο ποσοστό των εδαφών δεν αρδεύεται, επιτείνει το πρόβλημα του μεγέθους.

Το πρόβλημα της μεγέθυνσης των εκμεταλλεύσεων αφέθηκε στην τύχη του

Επιπλέον, ο πολυτεμαχισμός της γεωργικής γης και η μεγάλη διασπορά των αγροτεμαχίων ουδόλως αντιμετωπίστηκαν, αφού τα τελευταία χρόνια ο

αναδασμός περιορίστηκε και το πρόβλημα της μεγέθυνσης των εκμεταλλεύσεων αφέθηκε στην τύχη του. Επίσης, τα διαρθρωτικά μέτρα της ΚΑΠ και οι πόροι από την Ε.Ε. ελάχιστα αξιοποιήθηκαν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η “πρόωρη συνταξιοδότηση των αγροτών”, που ως πολιτική της ΚΑΠ ελάχιστα συνέβαλε στους σκοπούς για τους οποίους θεσμοθετήθηκε και χρηματοδοτήθηκε από την Ε.Ε. Το μεγαλύτερο ποσοστό των αγροτών μας είναι άτομα μεγάλης ηλικίας, άνω των 50 ετών, με χαμηλό επίπεδο σύγχρονων τεχνικών και επαγγελματικών γνώσεων και χωρίς δυνατότητα προσαρμογής στο ραγδαία μεταβαλλόμενο οικονομικό και τεχνολογικό περιβάλλον της αγροτικής παραγωγής.

Επιπλέον, η χρήση πολλών εκτάσεων που καλλιεργούνται ήδη από πολλές δεκαετίες ή χρησιμοποιούνται ως βοσκότοποι, αμφισβητείται αφού θεωρούνται δασικές εκτάσεις, χωρίς να είναι πια. Το γεγονός τούτο δημιουργεί προβλήματα στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, αφού δεν μπορούν να πραγματοποιήσουν επενδύσεις και να αξιοποιήσουν παραγωγικά τις εκτάσεις αυτές.

Επίσης, το μικρό μέγεθος και τα διαρθρωτικά προβλήματα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων καθιστούν πολλές απ' αυτές μη βιώσιμες οικονομικά, αφού δεν μπορούν να εφαρμόσουν σύγχρονη τεχνολογία και να εξασφαλίσουν ικανοποιητικό εισόδημα στους αγρότες αποκλειστικής απασχόλησης. Μερική απάντηση στο πρόβλημα της βιωσιμότητας των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων υπήρξε μέχρι σήμερα η γεωργία μερικής απασχόλησης, αφού το ποσοστό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων αυτής της μορφής είναι της τάξεως του 40% του συνόλου.

Αναγνωρίζουμε τη σπουδαιότητα του μεγέθους και της δομής των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για την αύξηση της γεωργικής παραγωγής, την ανάπτυξη της υπαίθρου και του συνόλου της οικονομίας και δίδουμε έμφαση στα μέτρα αντιμετώπισης της υπάρχουσας κατάστασης. Επίσης, αναγκαία είναι η στήριξη και των γεωργικών εκμεταλλεύσεων μερικής απασχόλησης, οι οποίες σε περιοχές με περιορισμένους φυσικούς γεωργικούς πόρους και με εναλλακτικές δυνατότητες απασχόλησης, θεωρούνται περισσότερο βιώσιμες και ανταγωνιστικές. Από το πρόγραμμα της Ν.Δ. προβλέπονται τα ακόλουθα μέτρα για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και τη γεωργική γη:

Απαλλαγή φόρων, δάνεια, ενθαρρύνσεις για αύξηση μεγέθους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων

- **Ενίσχυση της λειτουργίας της αγοράς γης.** Λήψη φορολογικών μέτρων για την ενίσχυση της κινητικότητας της αγοράς γεωργικής γης, με στόχο τη **μεταβίβασή της σε νέους κατά κύριο επάγγελμα αγρότες** και την αύξηση του μεγέθους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (π.χ. απαλλαγή φόρων μεταβίβασης περιουσίας, παροχή κινήτρων στους πωλητές αγροτικής γης που δεν είναι αγρότες, κ.ά.).
- Χορήγηση **δανείων** στους κατά κύριο επάγγελμα αγρότες από την ΑΤΕ, με **ευνοϊκούς όρους** και με γρήγορες και απλές διαδικασίες, για την **αγορά γεωργικής γης.**
- Κατάργηση της "ΑΓΡΟΓΗ Α.Ε." με την κατάργηση του σχετικού Νόμου, διότι μόνο γραφειοκρατικά εμπόδια προσθέτει στην αγορά γης.
- **Ενθάρρυνση** με φορολογικά μέτρα της **ενοικίασης γεωργικών εκτάσεων** σε αγρότες με **μακροχρόνια συμβόλαια.**
- **Καθορισμός των ζωνών χρήσης γης**, με βάση πιο πρόσφατες αεροφωτογραφίες, ώστε να αρθεί η

αμφισβήτηση της χρήσης από τη γεωργία και την κτηνοτροφία εκτάσεων που από δεκαετίες δεν είναι δασικές.

- **Προστασία της γεωργικής γης από ακατάλληλες χρήσεις** και των γεωργικών εδαφών από αδόκιμες καλλιεργητικές τεχνικές προς αποτροπή της υποβάθμισης και της διάβρωσής τους.
- **Εφαρμογή του αναδασμού** με γρήγορους ρυθμούς σε περιοχές που προσφέρονται και προστασία των εκτάσεων του αναδασμού από τον επαναστασιασμό. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, πέραν των άλλων και της διάθεσης των αναγκαίων πιστώσεων, προβλέπονται: **πρώτον**, ίδρυση στο Υπουργείο, Κεντρικής Υπηρεσίας Αναδασμών, με σκοπό τον κεντρικό προγραμματισμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής των αναδασμών, **δεύτερον**, παροχή δυνατότητας χρησιμοποίησης ιδιωτικών συνεργείων για εκτέλεση των εργασιών του αναδασμού.

5.2. Μέτρα για τους Νέους Αγρότες

Το μέλλον της ελληνικής γεωργίας θα εξαρτηθεί από την ικανότητα προσέλκυσης και παραμονής στο αγροτικό επάγγελμα νέων ανθρώπων, με γνώσεις και με δυνατότητες προσαρμογής στις τεχνολογικές και επαγγελματικές

απαιτήσεις της σύγχρονης αγροτικής παραγωγής.

Κίνητρα και πιστώσεις για νέους αγρότες

Η ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός της ελληνικής γεωργίας δεν μπορεί να γίνει παρά μόνο αν **στηριχθεί σε νέους ανθρώπους**, που το **αγροτικό επάγγελμα θα είναι συνειδητή επιλογή τους.**

Δυστυχώς, ο αριθμός των νέων αγροτών, που εντάσσονται στα ειδικά προγράμματα τα χρηματοδοτούμενα από το Γ' ΚΠΣ, είναι πολύ μικρός, σε σύγκριση με τις ανάγκες της αγροτικής οικονομίας, που ανέρχονται σε πολλές δεκάδες χιλιάδες. Επιπλέον, από ένα μακρύ κατάλογο μέτρων που προβλέπουν τα προγράμματα αυτά, σχεδόν μόνον το μέτρο της εφάπαξ πριμοδότησης εφαρμόζεται και αυτή διασπαθίζεται χωρίς αποτελέσματα.

Προβλέπουμε την **εντατικοποίηση των προγραμμάτων ενίσχυσης των νέων αγροτών**, τόσο από τους προβλεπόμενους πόρους από την Ε.Ε., όσο και με **εθνικούς πόρους**, αλλά και την εφαρμογή και άλλων μέτρων. Ειδικότερα, προβλέπονται:

- **Επιθετική πολιτική προσέλκυσης** του ενδιαφέροντος νέων **αγροτών**, με εξειδικευμένους στόχους

κατά ομοιογενή αγροτική περιοχή και με έτοιμα πιλοτικά σχέδια ανάπτυξης γεωργικών εκμεταλλεύσεων από νέους αγρότες.

- **Απλοποίηση των διαδικασιών** και αποκέντρωση αρμοδιοτήτων **για την ένταξη** σε προγράμματα νέων αγροτών.
- Οργάνωση, κατά περιοχή **ειδικών μαθημάτων εκπαίδευσης** των νέων αγροτών, προσαρμοσμένων στο είδος και τη διάρθρωση της εκμετάλλευσης που καλούνται να οργανώσουν.
- Παροχή **φορολογικών κινήτρων και πιστώσεων με ευνοϊκούς όρους** και εντός των πλαισίων της νομοθεσίας της Ε.Ε. για την αγορά γης, την πραγματοποίηση επενδύσεων σε **πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό**, την απόκτηση **σύγχρονης τεχνολογίας** και για την ανέγερση και τον εξοπλισμό της **αγροτικής κατοικίας**.
- **Δημιουργία υποδειγματικών πιλοτικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων από νέους επιστήμονες γεωπόνους και γεωτεχνικούς** (ΑΕΙ και ΤΕΙ) με τη χορήγηση σ' αυτούς των αναγκαίων κινήτρων, αλλά και μιας πάγιας ετήσιας ενίσχυσης από το κράτος για τις υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου που θα παρέχουν σε γειτονικές

γεωργικές εκμεταλλεύσεις νέων αγροτών.

5.3. Γεωργική Εκπαίδευση

Η εκπαίδευση και η ενημέρωση των αγροτών πάσχει περισσότερο από κάθε άλλη υπηρεσία στήριξης του γεωργικού τομέα. Σχεδόν το σύνολο των αγροτών μας μαθαίνουν το γεωργικό επάγγελμα κατά παραδοσιακό τρόπο, δηλαδή από τους γονείς αγρότες, από παρατήρηση των εργασιών σε γειτονικές εκμεταλλεύσεις ή από γνώσεις που αποκτώνται κατά τυχαίο και συμπτωματικό τρόπο. Η συστηματική και οργανωμένη απόκτηση πρακτικών γνώσεων σε ειδικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και κατά την εργασία στα αγροκτήματα είναι ελάχιστη και αφορά μικρό ποσοστό αγροτών.

Η εκπαίδευση, προϋπόθεση της γεωργικής ανάπτυξης

Στα διάφορα τεχνικά και επαγγελματικά ιδρύματα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως τα ΙΕΚ, η προσφερόμενη εκπαίδευση σε γεωργικά θέματα είναι ανεπαρκής και το ενδιαφέρον των νέων ελάχιστο, λόγω της κοινωνικής υποβάθμισης του αγροτικού επαγγέλματος. Ακόμη και στις σχολές των ΤΕΙ με γεωργική κατεύθυνση το ενδιαφέρον είναι μικρό.

Ο **Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης** με την ονομασία "ΔΗΜΗΤΡΑ", που ιδρύθηκε το 1997 για να καλύψει τις τεράστιες ελλείψεις στη γεωργική εκπαίδευση, **ουδόλως εξεπλήρωσε την αποστολή του** και στην ουσία παραμένει αδρανής.

Προβλέπουμε:

- Την αναδιοργάνωση, χρηματοδότηση και ουσιαστική **λειτουργία του Εκπαιδευτικού Οργανισμού** για την εκπλήρωση της αποστολής του.
- Την εφαρμογή ειδικών **προγραμμάτων ταχύρυθμης εκπαίδευσης** σε ειδικά ιδρύματα, αλλά κυρίως στους χώρους εργασίας. Τα προγράμματα αυτά θα είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες των τύπων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η ανάπτυξη των οποίων επιδιώκεται.
- Την **ένταξη των νέων αγροτών** σε προγράμματα ενίσχυσης των γεωργικών τους εκμεταλλεύσεων μόνον υπό την προϋπόθεση επιτυχούς **παρακολούθησης σχετικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων** και **συνεχούς εκπαίδευσής** τους από τους ειδικούς επιστήμονες.
- Τη **συμμετοχή των συνεταιριστικών και συλλογικών οργανώσεων** των αγροτών στα **εκπαιδευτικά προγράμματα**.
- Σε **έμπειρους ιδιώτες γεωτεχνικούς-γεωπόνους**, που θα αναλαμ-

βάνουν να εκπαιδεύσουν νέους αγρότες, στις επιμέρους γεωργικές περιοχές, θα ανατίθεται με **σύμβαση έργου**, από τον εκπαιδευτικό οργανισμό, ο οποίος και θα αξιολογεί κάθε φορά το εκπαιδευτικό έργο αυτό, για την ανανέωση των συμβάσεων.

- Την καθιέρωση ενημερωτικών εκπομπών για τους αγρότες στα κρατικά μέσα μαζικής ενημέρωσης.

5.4. Αναδιοργάνωση της Έρευνας και Σύνδεσή της με την Παραγωγή

Η συμβολή της γεωργικής έρευνας στην ανάπτυξη και διαρθρωτική και τεχνολογική προσαρμογή της ελληνικής γεωργίας ήταν τα τελευταία χρόνια ασήμαντη. Σπαταλούνται πολύτιμοι οικονομικοί πόροι και ανθρώπινο δυναμικό, χωρίς να ωφελείται η αγροτική οικονομία. Μεταξύ του δημοσιονομικού κόστους της γεωργικής έρευνας και του κοινωνικού οφέλους από την άσκησή της, υφίσταται τεράστιο χάσμα. Το ΕΘΙΑΓΕ και τα διάφορα γεωργικά ερευνητικά ιδρύματα και σταθμοί εξυπηρετούν οτιδήποτε άλλο εκτός από την ανάπτυξη της ελληνικής γεωργίας.

Αναγνωρίζουμε το σημαντικό ρόλο που μπορεί να παίξει η γεωργική έρευνα στην τεχνολογική εξέλιξη και την ανάπτυξη της ελληνικής γεωργίας, τόσο στο επίπεδο της πρω-

τογενούς παραγωγής όσο και στο στάδιο της επεξεργασίας και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων. Δεν μπορεί όμως να συνεχιστεί η σημερινή κατάσταση και η άσκοπη σπατάλη πόρων. Γι' αυτό, για την αξιοποίηση της γεωργικής έρευνας προβλέπεται:

- **Προσανατολισμός** της γεωργικής έρευνας από το ΕΘΙΑΓΕ και όλα τα σχετικά ιδρύματα του Υπουργείου σε **εφαρμοσμένη έρευνα σε θέματα άμεσης αξιοποίησης** και, κυρίως, στη **μεταφορά και προσαρμογή** της σύγχρονης **τεχνολογίας** στις ανάγκες της ελληνικής γεωργίας.

Έμφαση στην εφαρμοσμένη έρευνα - Μεταφορά των αποτελεσμάτων στην πράξη

- **Χρηματοδότηση** της γεωργικής έρευνας από το κράτος **κατά ερευνητικό σχέδιο** (PROJECT), το οποίο θα εγκρίνεται πρώτα από το Υπουργείο. Κάθε χρόνο θα **αξιολογούνται** τα πρακτικά **αποτελέσματα** της έρευνας από **ειδική επιτροπή** και η συνέχισή της εξαρτάται από την οικονομική αξιολόγηση αυτών των αποτελεσμάτων. Η έρευνα δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά μέσο για τη γεωργική ανάπτυξη και πρέ-

πει κάθε φορά να αποδεικνύει τη χρησιμότητά της.

- Τα **Ιδρύματα Γεωργικής Έρευνας να συνεργάζονται** στενά με τα κατά τόπους **Κέντρα Αγροτικής Ανάπτυξης** για να μεταφέρουν στην πράξη τα αξιοποιήσιμα αποτελέσματα της έρευνας.
- Η βασική γεωργική έρευνα να μην ασκείται, κατά κανόνα, από το ΕΘΙΑΓΕ και τα ιδρύματα του Υπουργείου αλλά κυρίως από τις Γεωπονικές Σχολές των ΑΕΙ, με χρηματοδότηση από τους προϋπολογισμούς των ιδρυμάτων αυτών ή από κονδύλια που θα εξασφαλίζουν οι ερευνητές από ιδιωτικές επιχειρήσεις ή από την Ε.Ε.
- Η **συνεχής αξιολόγηση** των Ινστιτούτων και των Ιδρυμάτων Γεωργικής Έρευνας.

5.5. Ολοκληρωμένη Διαχείριση Γεωργικής Παραγωγής

Η απελευθέρωση των αγορών λόγω της παγκοσμιοποίησης, οι απαιτήσεις των καταναλωτών για υγιεινά και ποιοτικά προϊόντα και ο έλεγχος των αγορών από μεγάλες αλυσίδες super markets που κάνουν αποδεκτά μόνο πιστοποιημένα προϊόντα, επιβάλλουν τον **εκσυγχρονισμό της ελληνικής γεωργικής παραγωγής και μεταποίησης σύμφωνα με τα διεθνή**

κρατούντα πρότυπα. Μεταξύ αυτών των προτύπων πρωτεύουσα θέση κατέχει η **“Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Γεωργικής Παραγωγής”**.

Το μέλλον της ελληνικής γεωργίας βρίσκεται στην παραγωγή τυποποιημένων και πιστοποιημένων προϊόντων

Το μέλλον της ελληνικής γεωργίας δεν βρίσκεται στην ανεξέλεγκτη παραγωγή μεγάλου όγκου προϊόντων, αλλά στην παραγωγή υψηλής ποιότητας και υψηλής διατροφικής ασφάλειας πιστοποιημένων προϊόντων με μεθόδους παραγωγής φιλικές προς το περιβάλλον.

Είναι ανάγκη να συνειδητοποιηθεί από όλους ότι η **πιστοποίηση των αγροτικών προϊόντων** και των τροφίμων αποτελεί το **διαβατήριο για τις εξαγωγές και την προώθηση επικράτησής τους στην εσωτερική αγορά.**

Τα χαρακτηριστικά της **Ολοκληρωμένης Διαχείρισης**, που είναι και τα ισχυρά **πλεονεκτήματά** της είναι:

- Οργάνωση της παραγωγής με ομαδικό, συγκεκριμένο παραγωγικό πρότυπο.
- Προσανατολισμός της παραγωγής στις ανάγκες της αγοράς, εγχώριας και διεθνούς.
- Προσφορά μεγάλου όγκου προϊό-

ντων για διαπραγμάτευση, που ενισχύει τη διαπραγματευτική δύναμη των παραγωγών.

- Ελεγμένη και γνωστή ποιότητα των προϊόντων, που ενισχύει τη θέση τους στην αγορά, αφού αναγνωρίζονται από τους καταναλωτές.
- Μείωση του κόστους παραγωγής με τη χρησιμοποίηση επιστημονικών μεθόδων που συμβάλλουν στη μείωση των εισροών (λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, κ.λπ.) και αποφεύγονται οι απώλειες.

Προβλέπουμε:

- Τη **στήριξη** με μέτρα οικονομικά, διοικητικά και οργανωτικά, παραγωγών με σκοπό την **ένταξή τους στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.**
- Την **προώθηση** σε συνεργασία με τους Οργανισμούς Πιστοποίησης, των **προϊόντων της ολοκληρωμένης διαχείρισης στην εσωτερική αγορά και στο εξωτερικό**, με μέτρα οργάνωσης της διάθεσης και προβολής τους.

5.6. Βιολογική - Οικολογική Γεωργία

Η βιολογική-οικολογική γεωργία αντιπροσωπεύει ακόμη και σήμερα ένα μικρό σχετικά ποσοστό της συνολικής γεωργικής παραγωγής στις χώρες της Ε.Ε. Το ποσοστό της στο σύνολο της αγροτικής παραγωγής κυμαίνεται μετα-

ξύ 1% και 9% ανά χώρα. Δυστυχώς, η χώρα μας είναι η τελευταία μεταξύ των χωρών της Ε.Ε., όσον αφορά στο ποσοστό των εκτάσεων των βιολογικών - οικολογικών καλλιεργειών, αφού αυτές δεν υπερβαίνουν το 1% του συνόλου.

Η χώρα μας είναι η τελευταία στην Ε.Ε. σε βιολογικές - οικολογικές καλλιέργειες

Και αυτό παρά το γεγονός ότι η ζήτηση για βιολογικά - οικολογικά προϊόντα αυξάνει διεθνώς και στη χώρα μας με γρήγορους ρυθμούς και οι τιμές τους είναι σημαντικά ανώτερες των τιμών των ομοειδών προϊόντων της συμβατικής γεωργίας. Τα σχετικά λίγα παραδείγματα βιολογικών εκμεταλλεύσεων στη χώρα μας είναι ενθαρρυντικά και δείχνουν την κατεύθυνση προς την οποία πρέπει να στραφεί η αγροτική μας πολιτική, για την αντιμετώπιση μιας από τις πτυχές του αγροτικού μας προβλήματος.

Επισημαίνεται ότι η παραγωγή πολλών προϊόντων της χώρας μας προσεγγίζει ήδη λόγω εντατικής καλλιέργειας τα πρότυπα της οικολογικής-βιολογικής γεωργίας και αυτό δεν έχει αξιοποιηθεί επαρκώς μέχρι τώρα.

Εκτός από την πολιτική μας για την

“σειφόρο” αγροτική ανάπτυξη, την “ολοκληρωμένη γεωργία” και γενικά για την παραγωγή προϊόντων ασφαλών για την υγεία του καταναλωτή και για το περιβάλλον, δίδουμε άμεση προτεραιότητα στην ταχύρυθμη αύξηση της παραγωγής βιολογικών - οικολογικών προϊόντων με την εφαρμογή ειδικού προγράμματος, που προβλέπει:

- **Στελέχωση** με το κατάλληλο έμπειρο επιστημονικό δυναμικό μιας **Υπηρεσιακής Μονάδας**, αρμόδιας για την εφαρμογή του προγράμματος της **οικολογικής γεωργίας**. Το πρόγραμμα αυτό θα εξειδικεύεται κατά προϊόν, τύπο γεωργικής εκμετάλλευσης και γεωργική περιοχή.
- Δημιουργία **ηλεκτρονικής τράπεζας τεχνικών γνώσεων και πληροφοριών για τη βιολογική γεωργία**, στην οποία θα έχουν πρόσβαση γεωπόνοι, αγρότες και άλλοι ενδιαφερόμενοι.
- **Συνεργασία** με ιδιώτες **ειδικούς επιστήμονες και επιχειρήσεις** που διαθέτουν την απαραίτητη τεχνική γνώση και εμπειρία, για την εφαρμογή στην πράξη του προγράμματος επέκτασης της παραγωγής βιολογικών προϊόντων.

Κίνητρα και επενδύσεις για οικολογικές, βιολογικές καλλιέργειες

- **Παροχή κινήτρων** και ενίσχυση των **επενδύσεων σε εκμεταλλεύσεις οικολογικής γεωργίας** και σε επιχειρήσεις επεξεργασίας και εμπορίας οικολογικών προϊόντων, με πλήρη αξιοποίηση των σχετικών κοινοτικών προγραμμάτων.
- **Ενημέρωση των καταναλωτών** για τα **οικολογικά προϊόντα** και διασφάλιση της **αξιοπιστίας των ελέγχων** από τους Οργανισμούς Πιστοποίησης, ώστε να αντιμετωπισθεί η καχυποψία του καταναλωτικού κοινού για τα προϊόντα αυτά.

5.7. Μείωση του Κόστους Παραγωγής

Η ουσιαστική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργικής παραγωγής, είναι κεντρική επιδίωξη που διατρέχει όλο το Αγροτικό Πρόγραμμα και έχει βασική συνιστώσα τη μείωση του κόστους παραγωγής.

Η μείωση του κόστους θα προέλθει κυρίως από την **τεχνολογική αναβάθμιση** των μέσων και μεθόδων παραγωγής, αλλά και από την **αύξηση της παραγωγικότητας**. Στις κατευθύνσεις αυτές κατατείνουν τα

περισσότερα μέτρα πολιτικής του προγράμματός μας (τεχνολογία, έρευνα, εκπαίδευση, κατάρτιση, πληροφόρηση, άρδευση, υποδομή, αξιοποίηση φυσικού συγκριτικού πλεονεκτήματος κ.ά.).

Τα περιθώρια μείωσης του κόστους παραγωγής με μείωση των τιμών των συντελεστών παραγωγής, με μέτρα συμβατά με τους κοινοτικούς κανονισμούς δεν είναι μεγάλα.

Για τη **μείωση του κόστους** προβλέπουμε:

Η μείωση του κόστους θα προέλθει κυρίως από την τεχνολογική αναβάθμιση

- **Μείωση του ΦΠΑ** από το 18% σε 8% σε όλα τα γεωργικά μηχανήματα, εργαλεία, θερμοκήπια, αρδευτικό και λοιπό εξοπλισμό της γεωργικής εκμετάλλευσης και στα λιπάσματα εκείνα στα οποία σήμερα ισχύει το 18%.
- **Εξάντληση των δυνατοτήτων** για **μείωση της τιμής** του πετρελαίου κίνησης και του ηλεκτρικού ρεύματος.
- **Επιστροφή** και στους αγρότες του “ειδικού καθεστώτος” του **ΦΠΑ** που αντιστοιχεί στην επιδότηση του προϊόντος.
- Ουσιαστική **μείωση της τιμής του μαζούτ** στα θερμοκήπια ανθοκομίας και λαχανοκομίας και στις λοιπές

αγροτικές εγκαταστάσεις για θέρμανση.

- Παροχή κινήτρων για τη **χρήση φυσικού αερίου** για θέρμανση σε γεωργικές και κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, για μείωση του κόστους και προστασία του περιβάλλοντος.
- Για την **επιδότηση των επιτοκίων** για δάνεια προς αγρότες γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στο κεφάλαιο για την Αγροτική Πίστη. Επίσης, στον Αναπτυξιακό Νόμο προβλέπονται επιδοτήσεις επιτοκίου για επενδύσεις στον αγροτικό τομέα.

5.8. Μέτρα για τη Μεταποίηση, την Εμπορία και τις Εξαγωγές

Οι τεράστιες αδυναμίες που παρατηρούνται στις υποδομές, στις διαδικασίες και στους φορείς επεξεργασίας και της εμπορίας των αγροτικών προϊόντων επηρεάζουν αρνητικά σε σημαντικό βαθμό την ποιότητα, την εμφάνιση, το κόστος και συνεπώς τις τιμές και την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών αγροτικών προϊόντων.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η περίπτωση super market εγκατεστημένου σε πορτοκαλοπαραγωγική περιοχή, που πωλεί στους καταναλωτές της περιοχής αυτής εισαγόμενα πορτοκάλια, τα οποία είναι τυποποιημένα σε

ελκυστική συσκευασία και σε ανταγωνιστική τιμή καταναλωτή.

Απώλεια προστιθέμενης αξίας με την εμπορία και εξαγωγή πολλών προϊόντων χωρίς μεταποίηση

Επίσης, σε τοματοπαραγωγική περιοχή της Κρήτης διατίθενται στους καταναλωτές τομάτες εισαγωγής. Εάν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση, η ελληνική παραγωγή πολλών ειδών θα συρρικνωθεί σημαντικά γιατί τα προϊόντα μας δεν θα είναι ανταγωνιστικά.

Ακόμη, οι αδυναμίες των υποδομών και του συστήματος εμπορίας συνιστούν πολλές φορές κίνδυνο για τη δημόσια υγεία, όπως είναι η περίπτωση ορισμένων σφαγείων και εγκαταστάσεων επεξεργασίας και διακίνησης των κρεάτων.

Μειονέκτημα αποτελεί και το γεγονός ότι πολλά προϊόντα εξάγονται η διατίθενται στην αγορά χωρίς προηγούμενη τυποποίηση ή μεταποίηση, με αποτέλεσμα την απώλεια προστιθέμενης αξίας.

Υπάρχουν ασφαλώς και καλά παραδείγματα οργάνωσης και υποδομών της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων με καλές επιδόσεις στην εγχώρια αγορά και με σημαντικές

εξαγωγές. Είναι όμως λίγες περιπτώσεις που δεν αλλάζουν την εικόνα.

Ένα άλλο σοβαρό πρόβλημα είναι η μη εφαρμογή της τυποποίησης στην εσωτερική αγορά στα περισσότερα εγχώρια προϊόντα, με συνέπεια αυτά να υστερούν έναντι των εισαγομένων τυποποιημένων.

Παρά το γεγονός ότι η χώρα μας διαθέτει φυσικό συγκριτικό πλεονέκτημα στην παραγωγή ποιοτικών και γευστικών προϊόντων, αυτό μένει αναξιοποίητο λόγω των αδυναμιών στο σύστημα διαλογής, τυποποίησης συσκευασίας, μεταποίησης και πιστοποίησης των προϊόντων αυτών.

Για τη βελτίωση της υποδομής και του συστήματος εμπορίας των αγροτικών προϊόντων, με σκοπό την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας τους, την αύξηση των εξαγωγών και την επίτευξη ικανοποιητικών τιμών, τόσο για τον παραγωγό όσο και τον καταναλωτή, προβλέπουμε:

Κατασκευή και βελτίωση των γενικών υποδομών εμπορίας και επεξεργασίας των γεωργικών προϊόντων

- **Διάθεση** των αναγκαίων **πιστώσεων** από το ΠΔΕ και από πόρους της Ε.Ε. για την κατασκευή και βελτίωση των **γενικών υποδομών**

εμπορίας και επεξεργασίας των γεωργικών προϊόντων (Σφαγεία, Συσκευαστήρια, Ψυγεία, Αποθήκες, Ιχθυαγορές, Τοπικές και Κεντρικές Αγορές, Δημοπρατήρια - Εκθετήρια, Υποδομές Μεταφορών, κ.ά.).

- Χορήγηση **ισχυρών κινήτρων** (με ειδική πρόβλεψη στο νόμο για τα αναπτυξιακά κίνητρα) για την πραγματοποίηση **ιδιωτικών επενδύσεων** σε εγκαταστάσεις και μέσα επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων.
- Πλήρη **εφαρμογή** και στην **εσωτερική αγορά** της **τυποποίησης** των νωπών προϊόντων τελικής κατανάλωσης, με την υιοθέτηση των κανόνων τυποποίησης της Ε.Ε., για όσα προϊόντα υπάρχουν τέτοιοι και με τη θέσπιση εθνικών κανόνων για τα λοιπά.
- Εντατικοποίηση των **ελέγχων για την ποιότητα και την υγιεινή κατάσταση των προϊόντων** και ενθάρρυνση των παραγωγών και των βιομηχανιών τροφίμων να συνεργάζονται στενά με τους Οργανισμούς Πιστοποίησης Ποιότητας. Αυστηρή εφαρμογή της κοινοτικής οδηγίας (HACCP), που αναφέρεται στην εφαρμογή ειδικών ελέγχων στη διατροφική αλυσίδα για την ασφάλεια του καταναλωτή.
- **Αυστηρή** εφαρμογή των κανόνων πιστοποίησης και ελέγχου των Προϊόντων Ονομασίας Προέλευσης.
- **Ενεργοποίηση** του θεσμού των **Ομάδων Παραγωγών** με την ανά-

ληψη ουσιαστικού έργου και την κάλυψη πρακτικών αναγκών και όχι μόνο για την κάρπωση των προβλεπόμενων ενισχύσεων από την ΚΑΠ.

- **Εξυγίανση της αγοράς** από το παραεμπόριο για την προστασία του υγιούς ανταγωνισμού και του εισοδήματος των παραγωγών. Αυτό κυρίως αφορά εμπορικές συναλλαγές των παραγωγών με αφερέγγυες ή εικονικές επιχειρήσεις (δημιουργία Μητρώου Μεταποιητών και Εμπόρων).
- **Ενίσχυση του Οργανισμού Προώθησης Εξαγωγών (ΟΠΕ)**, για τη μεγαλύτερη και αποτελεσματικότερη ενεργοποίησή του στην προβολή και προώθηση των εξαγωγών **αγροτικών προϊόντων**. Προς το σκοπό αυτό θα ενισχυθεί με το κατάλληλο προσωπικό και μέσα.

Προβολή και προώθηση των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων

- **Ίδρυση παραρτήματος του ΟΠΕ στη Θεσσαλονίκη**, με αντικείμενο την **προώθηση των αγροτικών προϊόντων και τροφίμων**.

ΜΕΤΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

6

Τα μέτρα της αγροτικής μας πολιτικής που αναφέρθηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια αφορούν όλους τους κλάδους του αγροτικού τομέα. Το Αγροτικό μας Πρόγραμμα επιπλέον προβλέπει μια σειρά από ειδικά μέτρα που αναφέρονται στους επιμέρους κλάδους παραγωγής, δηλαδή:

- Τη φυτική παραγωγή
- Την κτηνοτροφία
- Τα δάση και το φυσικό περιβάλλον
- Την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες.

6.1. ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Υπάρχουν ιδιαίτερα προβλήματα στον κλάδο της φυτικής παραγωγής, τα οποία απαιτούν την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων, προκειμένου η ελληνική γεωργία να αποκτήσει το δυναμισμό που χρειάζεται για την ανάπτυξη και τη διαρθρωτική της προσαρμογή.

Στο πρόγραμμά μας αυτό δεν αναφέρονται αναλυτικά τα μέτρα για κάθε προϊόν χωριστά. Όμως **έχουμε επεξεργασθεί ειδικά προγράμματα για όλα τα σημαντικά προϊόντα φυτικής παραγωγής**, τα οποία θα είναι

χρήσιμα για την εφαρμογή της κυβερνητικής μας πολιτικής. Η δημοσιοποίηση των προγραμμάτων αυτών θα γίνει σταδιακά κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, ώστε να ληφθούν υπόψη οι εξελίξεις στην αναθεώρηση της ΚΑΠ.

Αναδιάρθρωση της γεωργικής παραγωγής σύμφωνα με τη ζήτηση της αγοράς

Στο μέρος αυτό του προγράμματός μας αναφερόμαστε σε δυο κυρίως γενικά θέματα που αφορούν τη φυτική παραγωγή. Το **πρώτο** είναι η ενίσχυση της **προσαρμοστικότητας** της γεωργικής παραγωγής στις μεταβαλλόμενες συνθήκες και στην εξέλιξη της ζήτησης στην αγορά. Το **δεύτερο** είναι **ανάπτυξη της παραγωγής πολλαπλασιαστικού υλικού**, που αποτελεί κρίσιμο παράγοντα της τεχνολογικής μεταβολής.

6.1.1 Προσαρμοστικότητα και Αναδιάρθρωση Καλλιεργειών

Τα μεγαλύτερα προβλήματα ενδέχεται να αντιμετωπίσουν, σε σχετικά σύντομο χρόνο, μεγάλες ετήσιες καλλιέργειες,

λόγω της αλλαγής της ΚΑΠ και των πιθανών αποφάσεων στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (βαμβάκι, καπνός, σκληρό σιτάρι, καλαμπόκι, λοιπά σιτηρά, κ.ά.). Η Ν.Δ. θα υποστηρίξει με σθένος και με επιχειρήματα στα πλαίσια της Ε.Ε. τα συμφέροντα της ελληνικής γεωργίας. Όμως η χώρα μας μόνη της, δεν μπορεί να πάει ενάντια στο ρεύμα των παγκόσμιων εξελίξεων.

- Βασική **επιδίωξη** της πολιτικής μας είναι η **ενίσχυση της προσαρμοστικότητας της φυτικής παραγωγής, ιδίως των μεγάλων καλλιεργειών, στις μεταβαλλόμενες συνθήκες διεθνώς.** Η χώρα μας πρέπει να είναι έτοιμη για αναδιάρθρωση καλλιεργειών, εάν και όταν οι συνθήκες για τις καλλιέργειες αυτές εξελιχθούν δυσμενώς.

Όταν ο παραγωγός γνωρίζει και καθοδηγείται, κάνει τις σωστές επιλογές

- Ο **παραγωγός** θα πρέπει να **γνωρίζει** έγκαιρα την κοινοτική και την εθνική **πολιτική για κάθε προϊόν** και να **καθοδηγείται στις αποφάσεις** του για την **επιλογή καλλιεργειών**, ώστε να μην επαναλαμβάνονται δυσάρεστες καταστάσεις,

όπως πρόσφατα στην περίπτωση του βαμβακιού.

- Στις περιοχές και για τα προϊόντα στα οποία ενδέχεται να εμφανιστούν τέτοιου είδους προβλήματα, επεξεργαζόμαστε και **θα εφαρμόσουμε ειδικά προγράμματα αναδιάρθρωσης καλλιεργειών.** Με αυτά τα προγράμματα θα δοθεί στους αγρότες μας η δυνατότητα σταδιακής (ή μερικής) αντικατάστασης των καλλιεργειών που δεν θα είναι πια συμφέρουσες, με άλλες αποδοτικότερες.
- Στα αγροτικά προϊόντα που υπόκεινται στο καθεστώς των ποσοτώσεων θα δοθεί δυνατότητα, μέσω της δημιουργίας εθνικών ανά προϊόν αποθεμάτων, της απόκτησης ποσοτώσεων από νέους αγρότες, καθώς επίσης και από αγρότες που δραστηριοποιούνται σε ορεινές μειονεκτικές περιοχές που αντιμετωπίζουν πρόβλημα απεργήμωσης.

6.1.2. Πολλαπλασιαστικό υλικό

Ένα ειδικό, αλλά σημαντικό πρόβλημα της φυτικής παραγωγής και κυρίως των ετήσιων καλλιεργειών και της ανθοκομίας, είναι η **εξάρτησή** τους σε πολύ μεγάλο βαθμό **από εισαγόμενους σπόρους και λοιπό πολλαπλασια-**

στικό υλικό. Σχεδόν στο σύνολο των κηπευτικών χρησιμοποιούνται αποκλειστικά εισαγόμενοι σπόροι, ποικιλιών ή υβριδίων, οι οποίοι έχουν ενσωματωμένη υψηλή τεχνολογία. Δυστυχώς, η ελληνική γεωργία στον τομέα αυτό, όπως και σ' άλλους τομείς, έμεινε πολύ πίσω.

Κάλυψη του ελλείμματος σε παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού

Επιδιώκουμε να **καλύψουμε το τεράστιο έλλειμμα στην παραγωγή σπόρων και λοιπού πολλαπλασιαστικού υλικού**, με μέτρα πολιτικής, όπως:

- Η **ενθάρρυνση ελληνικών επιχειρήσεων** να επεκτείνουν τη δραστηριότητά τους στην παραγωγή σπόρων υψηλής ποιότητας και λοιπού πολλαπλασιαστικού υλικού (φυτώρια, βολβοί, μοσχεύματα).
- Η **προσέλκυση ξένων επιχειρήσεων** που ειδικεύονται στον τομέα αυτό να εγκατασταθούν στην Ελλάδα.
- Η **κατεύθυνση της εργασίας ερευνητικών ιδρυμάτων** στην παραγωγή και διάδοση σπόρων προσαρμοσμένων στις συνθήκες της χώρας μας και στις ανάγκες της αγοράς.
- Ο εντοπισμός, καταγραφή και **διάσωση παραδοσιακών ελληνικών ποικιλιών** φυτικών ειδών, με ειδικά ποιοτικά χαρακτηριστικά, που είναι

αποτέλεσμα της μακροχρόνιας φυσικής και εμπειρικής επιλογής (ντόπιες ποικιλίες σκληρού σιταριού, ποικιλίες οσπρίων, κηπευτικών, κ.ά.).

6.2. ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

6.2.1. Τα προβλήματα της Ελληνικής Κτηνοτροφίας

Παρά τις αξιόλογες δυνατότητες που διαθέτει η χώρα μας για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας, τα τελευταία χρόνια ο σημαντικός αυτός κλάδος της οικονομίας παρουσιάζει εμφανή σημεία στασιμότητας και οπισθοδρόμησης.

Το τεράστιο εμπορικό έλλειμμα της χώρας σε ζωικά προϊόντα διευρύνεται

Σε αντίθεση προς τις άλλες χώρες της Ε.Ε., στις οποίες η αξία της κτηνοτροφικής παραγωγής υπερβαίνει το 60% της συνολικής αξίας της γεωργικής παραγωγής, στη χώρα μας το ποσοστό αυτό είναι μικρότερο του 30% και τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει τάσεις μείωσης. Αυτό αντανακλάται **στο τεράστιο εμπορικό έλλειμμα της χώρας μας σε ζωικά προϊόντα**, το οποίο συνεχώς διευρύνεται, με τεράστια συναλλαγματική εκροή.

Τα τελευταία χρόνια οι εισαγωγές ζωικών προϊόντων αυξήθηκαν σημαντικά

με επιβάρυνση του ισοζυγίου πληρωμών της τάξεως των 1,5 δισ. ευρώ. Περίπου το ένα στα δύο κιλά κρέατος που καταναλίσκεται στη χώρα μας είναι εξωτερικής προέλευσης.

Η κατάσταση θα ήταν ακόμη δυσμενέστερη χωρίς τις εισοδηματικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις της ΚΑΠ. Όπως και στους κλάδους της φυτικής παραγωγής έτσι και στη κτηνοτροφία, δεν αξιοποιήθηκαν οι δυνατότητες και οι ευκαιρίες που δόθηκαν από την ΚΑΠ για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό, με συνέπεια τη διατήρηση ή και την επιδείνωση των διαρθρωτικών προβλημάτων της ελληνικής κτηνοτροφίας.

Αντίθετα μάλιστα, τη 10ετία του 1980, με τα αρνητικά ΝΕΠ που εφάρμοσαν, καταλήστεψαν τα εισοδήματα των κτηνοτρόφων και τους ανάγκασαν να καταφύγουν στο δανεισμό, με τα γνωστά αποτελέσματα της υπερχρέωσής τους.

Είναι γνωστά **τα χρόνια προβλήματα της ελληνικής κτηνοτροφίας**, η αντιμετώπιση των οποίων **χρειάζεται μακροχρόνιο προγραμματισμό**, σημαντικούς οικονομικούς πόρους και στενή συνεργασία με τους έλληνες κτηνοτρόφους. Τα προβλήματα αυτά αφορούν κυρίως: την ποιότητα του ζωικού

κεφαλαίου, τους όρους διατήρησης, εκτροφής και υγιεινής κατάστασης των ζώων, την έλλειψη διασύνδεσης της ζωικής με τη φυτική παραγωγή, την ακατάλληλη χρήση των βοσκοτόπων, τις αδυναμίες της υποδομής και του συστήματος σφαγής, εμπορίας και επεξεργασίας των προϊόντων κ.ά. Ένα σοβαρό πρόβλημα, το οποίο αντιμετωπίζουν συχνά οι κτηνοτροφικές επιχειρήσεις είναι η χωρίς επαρκή αιτιολόγηση, αρνητική στάση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

6.2.2. Οι στόχοι μας

Η κτηνοτροφία είναι σπουδαίος κλάδος της οικονομίας μας, αφού δίδει απασχόληση περίπου σε 300.000 οικογένειες, αξιοποιεί τους φυσικούς πόρους και συμβάλλει κατά 26% στη δημιουργία του ακαθάριστου αγροτικού προϊόντος.

Με την **ανάπτυξη της κτηνοτροφίας** που επιδιώκουμε, θα υπάρξει ουσιαστική συμβολή στην **επίτευξη σημαντικών στόχων** της οικονομίας και κοινωνίας, όπως είναι:

- Η **αύξηση των εισοδημάτων** και της απασχόλησης του αγροτικού πληθυσμού.
- Η **ανάπτυξη της υπαίθρου**, ιδίως των μειονεκτικών περιοχών.

- Η **συμβολή στο ισοζύγιο πληρωμών** με υποκατάσταση εισαγωγών και αύξηση των εξαγωγών ζωικών προϊόντων.
- Η **συμβολή στη διατροφή του πληθυσμού** με την προσφορά υγιεινών προϊόντων ποιότητας και υψηλής διατροφικής αξίας.

Προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων αυτών είναι ο **εκσυγχρονισμός της κτηνοτροφίας** μας, η **πραγματοποίηση επενδύσεων** για την αύξηση της παραγωγής και τη βελτίωση της παραγωγικότητας και η ουσιαστική βελτίωση των δομών επεξεργασίας και εμπορίας των κτηνοτροφικών προϊόντων.

6.2.3. Μέτρα πολιτικής

Εκτός από τα γενικά μέτρα του Αγροτικού μας Προγράμματος, τα οποία αφορούν και την κτηνοτροφία, προβλέπονται και τα ακόλουθα ειδικά μέτρα πολιτικής:

Η κτηνοτροφία - βασική προτεραιότητα του προγράμματός μας

- Ισχυρά **κίνητρα** (με τον αναπτυξιακό Νόμο) για **επέκταση, εκσυγχρονισμό και ίδρυση κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων** σε όλες τις ζώνες, καθώς και για την προσέλκυση νέων στο

επάγγελμα του κτηνοτρόφου.

- Εφαρμογή **ειδικού προγράμματος** για την ανάπτυξη της **αιγοπροβατοτροφίας**, κυρίως στις **ορεινές, ημιορεινές και νησιωτικές** περιοχές, το οποίο περιλαμβάνει:
  - Ενισχύσεις στους κτηνοτρόφους για τη **βελτίωση των εγκαταστάσεών τους** και τη βελτίωση του **ζωικού κεφαλαίου**.
  - Πραγματοποίηση **έργων υποδομής** σε φιλική σχέση με το περιβάλλον, όπως λιμνοδεξαμενές, ποτίστρες, στέγαστρα, οδοποιία κ.λπ.
  - **Οριοθέτηση των ζωνών των βοσκοτόπων**, πραγματοποίηση έργων **βελτίωσης και εμπλουτισμού** τους και εφαρμογή ορθολογικού συστήματος **διαχείρισής τους**.
- Λήψη μέτρων για τη **δημιουργία μικτών γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων** για την πληρέστερη διασύνδεση της φυτικής με τη ζωική παραγωγή προς μείωση του κόστους.
- Εφαρμογή **ειδικού προγράμματος** για την ανάπτυξη διαφόρων μορφών και ειδών κτηνοτροφίας, όπως είναι η **εκτατική κτηνοτροφία**.
- Ενθάρρυνση της παραγωγής **οικολογικών κτηνοτροφικών προϊόντων**, προϊόντων **ονομασίας προέλευσης** (ΠΟΠ), **προστατευόμενης γεωργικής ένδειξης** (Π.Γ.Ε), ειδικών εκτροφών. Προς το σκοπό αυτό θα γίνει πλήρης αξιοποίηση

των κοινοτικών προγραμμάτων.

- Χορήγηση ισχυρών κινήτρων για τη **συνεργασία κτηνοτροφικών μονάδων** στη δημιουργία από κοινού **υποδομής, επεξεργασίας** και εμπορίας των προϊόντων τους.
- Ριζική αντιμετώπιση του θέματος της **σφαγαιοτεχνικής υποδομής** της χώρας και των εγκαταστάσεων **επεξεργασίας και εμπορίας του κρέατος**. Επίσης, εντατικοποίηση των ελέγχων για την **προστασία των καταναλωτών**.
- **Απλούστευση των διαδικασιών ίδρυσης και μείωση του κόστους** έκδοσης αδειών κατασκευής των εγκαταστάσεων κτηνοτροφικών μονάδων.
- Εντατικοποίηση του προγράμματος **μετεγκατάστασης κτηνοτροφικών μονάδων** για περιβαλλοντικούς λόγους.
- Οριστικός **διαχωρισμός των βοσκοτόπων** από τις δασικές εκτάσεις και ρύθμιση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος.
- Εντατικοποίηση της **ζωοτεχνικής και κτηνιατρικής έρευνας** και εφαρμογή των αποτελεσμάτων της στην πράξη. Επίσης, εφαρμογή προγραμμάτων **γενετικής βελτίωσης των ζώων** και διάσωσης του εγχώριου γενετικού υλικού.
- Ενίσχυση της Κτηνιατρικής Υπηρε-

σίας του Υπουργείου για την εφαρμογή προγραμμάτων **καταπολέμησης των ζωνόσων** και της εξάλειψης των επιζωωτιών.

- Σθεναρή επιδίωξη της **αύξησης της ποσόστωσης του αγελαδινού γάλακτος**, που αποτελεί δίκαιο αίτημα της χώρας μας, λαμβανομένου υπόψη ότι η ανά κάτοικο παραγωγή του είναι υποπολλαπλάσια των άλλων χωρών της Ε.Ε., ακόμη και των μεσογειακών.
- Εφαρμογή **κανόνων τυποποίησης σε ελληνικά τυριά** ποιότητας και προβολή τους σε ξένες αγορές. Κίνητρα για συνεργασία των μικρών διάσπαρτων τυροκομικών μονάδων για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους. Εκτός από τη φέτα, η ελληνική γραβιέρα, το κεφαλοτύρι, το κασέρι, και πολλά άλλα τυριά, θα μπορούσαν, λόγω των ποιοτικών τους χαρακτηριστικών, να προωθηθούν σε ξένες αγορές.
- Εφαρμογή προγραμμάτων **εκπαίδευσης και κατάρτισης** των κτηνοτρόφων.
- Οριστική ρύθμιση των χρεών των κτηνοτρόφων, ώστε να δοθεί η δυνατότητα για ένα νέο ξεκίνημα. Η τελευταία ρύθμιση είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, εμφανίζει όμως αδυναμίες, οι οποίες θα αντιμετωπισθούν (αδυναμία καταβολής των δόσεων

από μεμονωμένους κτηνοτρόφους, άνιση μεταχείριση μεταξύ κτηνοτροφικών επιχειρήσεων, υψηλό επιτόκιο κ.ά.).

- Αποτελεσματική **ασφαλιστική κάλυψη**, μέσω του ΕΛΓΑ, της κτηνοτροφίας.
- Χορήγηση εισοδηματικής ενίσχυσης στους κτηνοτρόφους μειονεκτικών περιοχών.
- Εντατικοποίηση των ελέγχων από την παραγωγή έως την κατανάλωση, για την **προστασία της υγείας** των καταναλωτών.
- **Αντιμετώπιση της νοθείας** και του **αθέμιτου ανταγωνισμού** από τη διάθεση εισαγόμενων προϊόντων ως ελληνικών. Είναι ανάγκη να κτυπηθεί το “κύκλωμα” αυτό και να διασφαλισθεί η ταυτότητα των “ντόπιων” προϊόντων.

6.3. ΔΑΣΗ-ΟΡΕΙΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το **δάσος** είναι φυσικός πλούτος και αποτελεί **κληρονομιά του ελληνικού λαού**.

Το πρόγραμμά μας δίνει προτεραιότητα στην **προστασία, βελτίωση και αξιοποίηση των δασών**, αλλά και του ορεινού φυσικού περιβάλλοντος. Η πολιτική μας για τα δάση και την ορεινή οικονομία υπηρετεί περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς σκοπούς.

Δασική πολιτική προς όφελος του φυσικού περιβάλλοντος και του κοινωνικού συνόλου

Κατά τη χάραξη και εφαρμογή της δασικής πολιτικής εφαρμόζουμε τις αρχές της επιστήμης, προς όφελος του φυσικού περιβάλλοντος και του κοινωνικού συνόλου. Οι αρχές αυτές αφορούν στην αειφορία των καρπώσεων, στη χρήση των δασών πολλαπλών σκοπών, στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος.

Κατά τα τελευταία χρόνια, οι πιο πάνω αρχές αγνοήθηκαν με συνέπεια τα σημάδια της υποβάθμισης να είναι εμφανή στα δασικά οικοσυστήματα και στο ορεινό περιβάλλον γενικά. Επιπλέον, η μη επίλυση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των δασών και δασικών εκτάσεων και η αμφισβήτηση του σημερινού τους χαρακτήρα ταλαιπωρεί στα δικαστήρια πολλούς ιδιώτες και αποτρέπει την ορθολογική αξιοποίησή τους.

Στην υποβάθμιση και εγκατάλειψη της ορεινής υπαίθρου συνέβαλε και η μικρή χρηματοδότηση από το Β΄ ΚΠΣ (1994-1999), μόλις 100 δισ. δρχ., ενώ για την περίοδο 2000-2006, δηλαδή επτά χρόνια, προβλέπεται χρηματοδότηση 80 δισ. δρχ. Μ' αυτές τις πιστώσεις μπορούν να αναδασωθούν μόνο 40.000 στρ. το χρόνο, ενώ καταστρέφονται από πυρκαγιές 500.000 στρ. το χρόνο κατά μέσο όρο.

Οι **βασικές κατευθύνσεις** και τα σπουδαιότερα **μέτρα πολιτικής** του Προγράμματος για τα **δάση, την ορεινή οικονομία και το φυσικό περιβάλλον** έχουν ως ακολούθως:

6.3.1. Οριστικός καθορισμός των χρήσεων γης και αντιμετώπιση ζητημάτων ιδιοκτησίας

Πρέπει, επιτέλους, να επιλυθεί με ρεαλισμό και με σεβασμό προς το περιβάλλον, το ζήτημα των χρήσεων γης και η κατάρτιση του Δασολογίου και Δασικού Κτηματολογίου, για να δοθεί τέλος στη διένεξη μεταξύ πολιτείας και ιδιωτών.

Εκτάσεις που επί δεκαετίες καλλιεργούνται, δεν μπορούν να γίνουν και πάλι δασικές

Μεγάλες εκτάσεις που επί δεκαετίες συνεχώς καλλιεργούνται και η καλλιέργεια των οποίων έλυσε, κατά τα δύσκολα χρόνια το πρόβλημα της σιτάρκειας και βοήθησε στην επιβίωση του ελληνικού λαού, δεν μπορούν να γίνουν και πάλι δασικές, για δυο κυρίως λόγους. Πρώτον, διότι μια τέτοια ενέργεια θα δημιουργούσε τεράστιο κοινωνικό πρόβλημα σε χιλιάδες αγρότες και δεύτερον, διότι θα όξυνε ακόμα περισσότερο το μεγάλο πρόβλημα του μεγέθους

του γεωργικού κλήρου.

Η επίλυση αμφισβητήσεων για το ιδιοκτησιακό καθεστώς και τη χρήση πολλών εκτάσεων θα επιτρέψει την αξιοποίηση προγραμμάτων της Ε.Ε. που σήμερα δεν είναι δυνατή. Επίσης, θα απελευθερώσει τις δασικές υπηρεσίες από δραστηριότητες που είναι ξένες προς την πραγματική αποστολή τους, η οποία είναι η ανάπτυξη της δασοπονίας.

Προβλέπουμε:

- **Κατάρτιση του Δασολογίου και Δασικού Κτηματολογίου**, στα πλαίσια του Εθνικού Κτηματολογίου. Επειδή η κατάρτιση του Εθνικού Κτηματολογίου καρκινοβατεί, θα χωριστεί, στα πλαίσια του φορέα κατάρτισης του Κτηματολογίου, το δασικό κτηματολόγιο και το κτηματολόγιο γεωργικών εκτάσεων από το αστικό κτηματολόγιο.
- Σε κάθε νομό γίνεται **οριστικός καθορισμός των χρήσεων γης** σε γεωργική γη, δάση, δασικές εκτάσεις, και βοσκοτόπους. Προς το σκοπό αυτό, δάση και γενικά δασικές εκτάσεις που απέβαλαν το χαρακτήρα τους από οποιαδήποτε αιτία, επί πολλές δεκαετίες και χρησιμοποιούνται από τη γεωργία ή την κτηνοτροφία διατηρούν το σημερινό τους χαρακτήρα.

- **Κατάργηση του όρου “Διακατεχόμενα Δάση”** και απόδοση των δασών αυτών σ’ αυτούς που ανήκουν, ύστερα από διαπιστωτική πράξη, ειδικής επιτροπής του Υπουργείου.
- Άμεση **τακτοποίηση του προβλήματος των δασωθέντων αγρών** και προσδιορισμός της χρήσης τους και ανάλογα με τη θέση τους και το χωροταξικό σχεδιασμό της χώρας.
- **Κωδικοποίηση και απλοποίηση της Δασικής Νομοθεσίας** και συνεχής ενημέρωση των πολιτών για τη σημασία του δάσους και της δασικής νομοθεσίας, για πρόληψη δασικών παραβιάσεων.

6.3.2. Αποτελεσματική προστασία των δασικών οικοσυστημάτων

- **Αναμόρφωση και βελτίωση του νομικού πλαισίου** δασοπροστασίας και ενίσχυση των μέσων δασοπυρόσβεσης.
- Οργάνωση **σταθμών δασοπροστασίας** και λειτουργίας των αντίστοιχων δασοπροστατευτικών δυνάμεων σε 24ωρη βάση.
- Άμεση **αναδάσωση** και φύλαξη των **διπλοκαμένων εκτάσεων**.
- Παρακολούθηση, μελέτη και αποκατάσταση των **επικίνδυνων πλημμυροπάθειας εκτάσεων**, με προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα - έργα.

- **Εξασφάλιση υδατικών αποθεμάτων** στα ευαίσθητα μέρη της χώρας, με την εκτέλεση αντιδιαβρωτικών, αναδασωτικών εργασιών και έργων συγκεντρώσεως νερού. Προτεραιότητα δίδεται στα νησιά.
- Δημιουργία **συστήματος παρακολούθησης των δασών** και ειδικές παρεμβάσεις για την αποτροπή απερήμωσης δασικών ή χορτολιβαδικών και αμμωδών εκτάσεων.

6.3.3. Ανάπτυξη δασικών οικοσυστημάτων

- Άμεση σύνταξη **διαχειριστικών μελετών** και κατάρτιση φιλόδοξου, αλλά ρεαλιστικού **αναδασωτικού προγράμματος**.
- **Εκπαίδευση** και απασχόληση συνεταιρισμένων και μη δασεργατών στα θέματα συγκομιδής του ξύλου.
- **Εκσυγχρονισμός των βιομηχανιών πρώτης επεξεργασίας ξυλείας**, καθιέρωση οικολογικής ετικέτας στην ξυλεία.
- **Αξιοποίηση των υπολειμμάτων συγκομιδής** και της βιομάζας των δασών.
- **Αναβάθμιση των υποβαθμισμένων δασικών οικοσυστημάτων**.
- Επανακαθορισμός των ορίων των **Εθνικών Δρυμών**, καθιέρωση νέων προσαρμοσμένων στις καινούργιες περιβαλλοντικές και κοινωνικές συνθήκες.

6.3.4. Ανάπτυξη της οικονομίας των ορεινών περιοχών της χώρας

- Εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του **ορεινού τουρισμού** (χιονοδρομικός, ορειβατικός, φυσιολατρικός, αθλητικός κ.ά.) και των παραδασόβιων οικισμών.
- Παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη **ορεινών βιοτεχνιών επεξεργασίας και μεταποίησης του ξύλου**, ως και βιοτεχνιών που θα αξιοποιούν πρώτες ύλες, προϊόντα της περιοχής των.
- Βελτίωση και ορθολογική διαχείριση των **ορεινών βοσκοτόπων**.
- Δημιουργία οργανωμένων **χώρων διαμονής και αναψυχής**.
- Προστασία της **πανίδας** και ίδρυση δικτύου **καταφυγίων άγριας ζωής**.

6.3.5. Ανάδειξη κοινωνικών λειτουργιών των δασών

- Εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων **δημιουργίας περιαστικών δασών** σε γυμνές εκτάσεις επιδεκτικές αναδημιουργίας δασών. Αφορούν δημιουργία δασών σε 90 πόλεις της Ελλάδας άνω των 5.000 κατοίκων, και σε εκτάσεις 400.000 στρεμμάτων. Μετά τη δημιουργία τους θα γίνει παραχώρη-

ση στους ΟΤΑ για συντήρηση και διαχείριση, με σκοπό την ψυχαγωγία, άθληση, τουριστική και περιβαλλοντική εκπαίδευση των πολιτών.

Ειδικά προγράμματα για περιαστικά δάση

- **Ιδρύεται Οργανισμός Θήρας**, στον οποίο συμμετέχουν ενεργά οι κυνηγητικές και οι οικολογικές οργανώσεις και θα χρηματοδοτείται από τα έσοδα της Θήρας. Ο Οργανισμός αυτός σε συνεργασία με τους Κυνηγετικούς Συλλόγους και με τις Οικολογικές Οργανώσεις, μεριμνά για την ορθολογική διαχείριση της πανίδας και την ανάπτυξη κυνηγετικών περιοχών.

6.3.6. Διοικητική Αναδιοργάνωση

Μέσα στα πλαίσια της διοικητικής ανασυγκρότησης του Υπουργείου Γεωργίας και Τροφίμων, αναδιοργανώνεται πλήρως, ενισχύεται και **αναβαθμίζεται η Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος**.

Ενιαία δασική πολιτική σε όλη την Επικράτεια

Επίσης, αποκαθίσταται η οργανική διασύνδεση της Γραμματείας με τις περι-

φερειακές δασικές υπηρεσίες, ώστε να εφαρμόζεται ενιαία δασική πολιτική σε όλη την Επικράτεια, αντίθετα με αυτό που συμβαίνει σήμερα.

6.4. ΑΛΙΕΙΑ - ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

Ο τομέας της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, παρά τη μικρή συμμετοχή του στο ΑΕΠ, έχει μεγάλη σημασία στην οικονομία των παράκτιων και νησιωτικών περιοχών. Το κύριο πρόβλημα που αντιμετωπίζει είναι η έλλειψη συγκροτημένης και αποτελεσματικής πολιτικής.

Παρά τις δυνατότητες που υπήρξαν μέχρι σήμερα με τα διάφορα χρηματοδοτικά προγράμματα, Κοινοτικά και Εθνικά, η Ελληνική Αλιεία εξακολουθεί να παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες και ελλείψεις σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους επιμέρους κλάδους της αλιευτικής δραστηριότητας (Θαλάσσια Αλιεία, Υδατοκαλλιέργειες, καθώς και στη Μεταποίηση και Εμπορία των αλιευτικών προϊόντων). Αποτέλεσμα και απόδειξη αυτών των αδυναμιών, είναι το γεγονός ότι το εμπορικό ισοζύγιο των αλιευτικών προϊόντων παραμένει έντονα αρνητικό με σημαντικό έλλειμμα αν και η χώρα μας έχει χιλιάδες χιλιόμετρα ακτών και πολύ σημαντικούς αλιευτικούς πόρους.

Αλλά και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2000-2006, στα πλαίσια του Γ'

ΚΠΣ, εμφανίζει ελάχιστη απορρόφηση της τάξεως μόλις του 10% στο μέσο του χρόνου εφαρμογής του. Μάλιστα, το μεγαλύτερο ποσοστό αυτής της απορρόφησης αφορά αποσύρσεις ιδιωτικών σκαφών και όχι παραγωγικές επενδύσεις. Αυτό είναι μια ακόμη απόδειξη της διοικητικής ανεπάρκειας του Υπουργείου Γεωργίας !!

Μόλις 10% η απορρόφηση κονδυλίων για την Αλιεία του Γ' ΚΠΣ

Ο τομέας παρουσιάζει πολλά προβλήματα, στα οποία περιλαμβάνονται η έλλειψη θεσμικού πλαισίου, η ανεπαρκής διάρθρωση και στελέχωση των Υπηρεσιών που εμπλέκονται στην άσκηση της αλιευτικής πολιτικής, η παντελής έλλειψη αλιευτικής εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα, η ανεπάρκεια των υποδομών, καθώς και η ανυπαρξία σύνδεσης αλιευτικής έρευνας και παραγωγής.

6.4.1. Μέτρα για τη Θαλάσσια Αλιεία

Στη **Θαλάσσια Αλιεία τα προβλήματα** αφορούν κυρίως:

- Στην κακή **κατάσταση των αλιευτικών σκαφών**, πολλά από τα οποία είναι πολύ μικρά, μη σύγχρονα και τα οποία δεν εξασφαλίζουν τις βασικές απαιτήσεις εργασίας, υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων.

- Στην **έλλειψη έργων υποδομής** για τον ασφαλή ελλιμενισμό των αλιευτικών σκαφών και τη διευκόλυνση εμπορίας των αλιευτικών προϊόντων.
- Στη διαγραφόμενη **μείωση των ιχθυοαποθεμάτων** των ελληνικών θαλασσών.

Τι προβλέπουμε για την ανάπτυξη της Θαλάσσιας Αλιείας

Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη της Θαλάσσιας Αλιείας προβλέπουμε:

- **Στήριξη των ιδιοκτητών** επαγγελματικών σκαφών για να αξιοποιήσουν τη χρηματοδότηση από το Γ' ΚΠΣ, προς **αντικατάσταση ή εκσυγχρονισμό των σκαφών** τους.
- **Κωδικοποίηση και συμπλήρωση της αλιευτικής νομοθεσίας** προκειμένου να εξασφαλισθεί η προστασία των αλιευτικών μας πόρων και ο εκσυγχρονισμός του καθεστώτος έκδοσης των αδειών αλιείας (ατομικών και σκαφών).
- Συμπλήρωση και εκσυγχρονισμό **έργων υποδομής** για τον ασφαλή ελλιμενισμό των αλιευτικών σκαφών και για την εμπορία των αλιευμάτων.
- Λήψη πρόσθετων **κοινωνικοοικονομικών μέτρων για τη στήριξη**

των εργαζομένων στον κλάδο που ενδεχόμενα πλήττονται από τυχόν Κοινοτικές Πολιτικές.

- **Αναβάθμιση των Υπηρεσιών Αλιείας** και ενίσχυση της αλιευτικής **έρευνας** και της **εκπαίδευσης** σ' όλα τα επίπεδα.

6.4.2. Μέτρα για τις Υδατοκαλλιέργειες

Όσον αφορά τις υδατοκαλλιέργειες, ο κλάδος αυτός αναπτύχθηκε τα τελευταία 10-15 χρόνια πολύ γρήγορα, χωρίς μακροπρόθεσμο σχεδιασμό (κυρίως οι θαλασσοκαλλιέργειες), με αποτέλεσμα να έχουν εμφανιστεί σήμερα σοβαρά προβλήματα που θέτουν σε κίνδυνο την ευστάθεια και τη μελλοντική πορεία του.

Επιδιώκουμε, σε **συνεργασία με τις επιχειρήσεις, την εξυγίανση και ανάπτυξη του κλάδου αυτού**, ώστε να καταστεί ανταγωνιστικός στην εγχώρια και την εξωτερική αγορά. Συγκεκριμένα, προβλέπονται τα ακόλουθα:

Χωροταξικός σχεδιασμός και ορισμός ζωνών ανάπτυξης των θαλάσσιων υδατοκαλλιεργειών

- **Χωροταξικός σχεδιασμός** και ορισμός ζωνών ανάπτυξης των

θαλάσσιων υδατοκαλλιεργειών. Στις ζώνες αυτές θα γίνει ενημέρωση του παράκτιου πληθυσμού για την σχέση υδατοκαλλιεργειών και περιβάλλοντος, ώστε να αμβλυθούν οι αντιδράσεις κατά του κλάδου.

- **Καθορισμός των όρων λειτουργίας** των επιχειρήσεων υδατοκαλλιέργειας και των μέτρων που θα λαμβάνουν, ώστε να επιτυγχάνεται **προστασία του περιβάλλοντος και υγιεινή παραγωγή αλιευμάτων**.
- Ενίσχυση της **έρευνας** για την **καλλιέργεια και άλλων θαλάσσιων ειδών** (εκτός από τσιπούρα και λαβράκι, τα οποία αντιπροσωπεύουν το μέγιστο ποσοστό του συνόλου), ώστε να διαφοροποιηθεί η προσφορά προϊόντων υδατοκαλλιεργειών και να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα του κλάδου.
- **Βελτίωση της υποδομής** και των **κανόνων εμπορίας** των αλιευμάτων, ενημέρωση του καταναλωτικού κοινού και διαφήμιση στο εσωτερικό και το εξωτερικό των παραγομένων ειδών.
- Εφαρμογή προγράμματος αλιευτικής **αξιοποίησης των εσωτερικών υδάτων** της χώρας και ειδικότερα των λιμνοθαλασσών.

6.4.3. Μέτρα για τη Μεταποίηση και Εμπορία των αλιευτικών προϊόντων

Στον κλάδο της Μεταποίησης και της

Εμπορίας βασικά προβλήματα αποτελούν οι μικρές, βιοτεχνικού κυρίως χαρακτήρα, μονάδες μεταποίησης με σοβαρές ελλείψεις στον εξοπλισμό και με περιορισμένο αριθμό προϊόντων. Επίσης, ο κλάδος παρουσιάζει ανεπάρκεια σε αριθμό και σύγχρονες εγκαταστάσεις των υποδομών εμπορίας (ιχθυόσκαλες, ιχθυαγορές, συσκευαστήρια, κέντρα αποστολής οστράκων, κ.λπ.).

Για τη **βελτίωση της ανταγωνιστικότητας** των προϊόντων του κλάδου, την επέκταση της παραγωγής σε νέα **προϊόντα υψηλής ποιότητας** και προστιθέμενης αξίας, προβλέπουμε:

- **Εκσυγχρονισμό** και σε πολλές περιπτώσεις μετεγκατάσταση των **υφιστάμενων μονάδων**, καθώς και **ίδρυση νέων μονάδων**, αν υπάρχει σκοπιμότητα, για τη δημιουργία ενός σύγχρονου και ανταγωνιστικού μεταποιητικού κλάδου.
- **Εκσυγχρονισμό των υποδομών εμπορίας** (ιχθυόσκαλες, ιχθυαγορές, συσκευαστήρια, κέντρα αποστολής οστράκων, κ.λπ.), σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές των Κοινοτικών Κανονισμών, για τη βελτίωση της ποιότητας και της υγιεινής των αλιευτικών προϊόντων.
- Στήριξη των ενεργειών για **πιστοποίηση της ποιότητας**, καθώς και για την **τυποποίηση και σήμανση των προϊόντων**.

Η επίτευξη μιας ανάπτυξης ισόρροπης γεωγραφικά και βιώσιμης περιβαλλοντικά, είναι ιδιαίτερης σημασίας για τη χώρα μας, γιατί η ερήμωση μεγάλων τμημάτων της ελληνικής υπαίθρου αποτελεί μείζον οικονομικό, κοινωνικό, αλλά και εθνικό πρόβλημα.

Βασική επιδίωξη της Νέας Δημοκρατίας είναι η **ουσιαστική βελτίωση της οικονομικής θέσης των κατοίκων στις αγροτικές περιοχές της χώρας**, καθώς και η άμβλυση της απόστασης και της μεγάλης διαφοράς στο επίπεδο ευημερίας μεταξύ της υπαίθρου και των αναπτυγμένων αστικών κέντρων, ώστε **να συγκρατηθεί ο πληθυσμός στις αγροτικές περιοχές** και να διασφαλιστεί μια ισόρροπη ανάπτυξη του εθνικού χώρου. Έμφαση δίδεται στις προβληματικές (ορεινές, ημιορεινές και νησιωτικές περιοχές), οι οποίες και αντιμετωπίζουν τα μεγαλύτερα προβλήματα.

Κατά τις τελευταίες 2-3 δεκαετίες σημειώθηκε σε ορισμένες, δυστυχώς πολύ λίγες, περιοχές της αγροτικής υπαίθρου ορατή βελτίωση του βιοτικού

επιπέδου, που οφείλεται όμως σε μεταβιβαστικές πληρωμές (εισοδηματικές ενισχύσεις, επιδοτήσεις, κ.λπ.) και όχι στην ανάπτυξη της οικονομίας τους. Γι' αυτό, άλλωστε συνεχίζεται η έξοδος του αγροτικού πληθυσμού, ιδίως των νέων, προς αναζήτηση εργασίας στα αστικά κέντρα.

Με εξαίρεση λίγες αγροτικές περιοχές στις οποίες εκτός από την αγροτική παραγωγή, παρατηρείται και αξιόλογη τουριστική δραστηριότητα και οι οποίες συγκρατούν τον πληθυσμό τους, στις άλλες περιοχές διευρύνεται το αναπτυξιακό χάσμα. Πολλές οριακές οικονομικές δραστηριότητες, ιδίως γεωργικές, εγκαταλείπονται και η ύπαιθρος ερημώνεται. Η υποδομή και το περιβάλλον υποβαθμίζεται και η κοινωνική ζωή νεκρώνεται.

Η εγκατάλειψη της υπαίθρου κάνει την πατρίδα μας μικρότερη και φτωχότερη

Η εγκατάλειψη της υπαίθρου κάνει την πατρίδα μας μικρότερη και φτωχότερη. Η μετακίνηση εργατικού δυναμικού προς δευτερογενείς και τρι-

τογενείς δραστηριότητες είναι σε ένα βαθμό αναπόφευκτη. Αυτό όμως δεν πρέπει αναγκαστικά να συνεπάγεται αλλαγή κατοικίας. Πρέπει να ενθαρρύνεται η εγκατάσταση τουριστικών, βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων, που συνοδεύονται με κατάλληλα μέτρα βελτίωσης των κοινωνικών υποδομών, για τη συγκράτηση του πληθυσμού στην περιφέρεια.

Η αγροτική ανάπτυξη που επιδιώκεται από το Πρόγραμμα αυτό (φυτική παραγωγή, κτηνοτροφία, δασική οικονομία) δεν θα είναι μόνη της ικανή, όσο επιτυχής και αν είναι, να αμβλύνει ουσιαστικά τις διαφορές στο επίπεδο ευημερίας μεταξύ πολλών αγροτικών περιοχών και των αναπτυγμένων περιοχών της χώρας.

Δημιουργία ευκαιριών εναλλακτικής απασχόλησης και εισοδήματος

Ο **στόχος** αυτός μπορεί να **επιτευχθεί** μόνο με τη **διαφοροποίηση της οικονομίας** των περιοχών αυτών, με την εγκατάσταση μη γεωργικών δραστηριοτήτων, δηλαδή με τη **δημιουργία**

γία ευκαιριών εναλλακτικής απασχόλησης και εισοδήματος.

Επιπλέον, η ανάπτυξη μη γεωργικών δραστηριοτήτων (μεταποίηση, υπηρεσίες αγοράς, κοινωνικές υπηρεσίες) θα συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη του αγροτικού τομέα, αφού θα δημιουργηθούν τοπικά δυναμικές σχέσεις αλληλεξάρτησης και συμπληρωματικότητας. **Το αγροτικό πρόβλημα επομένως θα επιλυθεί** αποτελεσματικά μόνο με **ολοκληρωμένες δράσεις** κατάλληλα προσαρμοσμένες στις τοπικές ιδιαιτερότητες.

Με την αναθεώρηση της ΚΑΠ, η στήριξη των προϊόντων κινείται προς τη σταδιακή αποσύνδεση των επιδοτήσεων από το επίπεδο παραγωγής και ταυτόχρονα αυξάνεται η σημασία των μέτρων αγρο-περιβαλλοντικής προστασίας και ανάπτυξης της υπαίθρου στην κατεύθυνση μιας πολυ-λειτουργικής γεωργίας. Ο δεύτερος αυτός, συνεχώς αναβαθμιζόμενος, πυλώνας της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής είναι πλέον η ανάπτυξη της υπαίθρου με εξω-γεωργικές δράσεις που δημιουργούν συμπληρωματικό εισόδημα. Η χρηματοδότηση προς το δεύτερο αυτό πυλώνα της ΚΑΠ

αναμένεται να αυξηθεί στο μέλλον ακόμη περισσότερο και επομένως χρειάζεται να δημιουργηθούν οι κατάλληλες δομές για την απρόσκοπτη υλοποίηση δράσεων που προβλέπονται σε αυτόν.

Στόχος του προγράμματός μας

είναι η **αναζωογόνηση των αγροτικών περιοχών** της χώρας, ιδίως των πιο προβληματικών για να μπορέσουν να συγκρατήσουν τον πληθυσμό τους και να καταστούν ελκυστικές σε νέες επενδύσεις και παραγωγικές δραστηριότητες, με μέτρα:

- **διαφοροποίησης της οικονομίας** και δημιουργίας συνθηκών **εναλλακτικής απασχόλησης**

Βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ποιότητας ζωής

- **βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών** και της **ποιότητας ζωής**.
- **διατήρησης των φυσικών πόρων** και του **περιβάλλοντος**
- εφαρμογής **αγροπεριβαλλοντικών δράσεων**.

Οι αγροπεριβαλλοντικές δράσεις μπορούν να αποτελέσουν συμπληρωματική πηγή απασχόλησης και εισοδήματος για τους πληθυσμούς των αγροτικών

περιοχών τόσο στα πλαίσια της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής όσο και με την εφαρμογή εθνικών μέτρων.

7.1. Σχεδιασμός και Υλοποίηση Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων

Η Ν.Δ. προσεγγίζει την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών κατά ολοκληρωμένο τρόπο, στα πλαίσια ειδικών αναπτυξιακών προγραμμάτων και όχι αποσπασματικά και μεμονωμένα για κάθε τομέα και κλάδο της οικονομίας. Σήμερα, ο τρόπος επιλογής, αξιολόγησης των πολιτικών και των έργων ανάπτυξης στο νομαρχιακό και τοπικό επίπεδο είναι προβληματικός, οδηγεί σε λειτουργικά ασύνδετες μεταξύ τους δραστηριότητες, χωρίς μηχανισμούς παρακολούθησης και χωρίς τις αναγκαίες συνέργιες, επηρεάζοντας αρνητικά την οικονομική ελκυστικότητα των περιοχών αυτών για επενδύσεις και διαμονή.

Οι αγροτικές περιοχές να καταστούν ελκυστικές ως τόποι κατοικίας, επενδύσεων και οικονομικής δραστηριότητας

Τα ολοκληρωμένα προγράμματα θα εκπονούνται και θα εφαρμόζονται κατά ομοιογενείς αγροτικές περιοχές, με

ευθύνη των Νομαρχιών και των Καποδιστριακών Δήμων, με συμμετοχή των παραγωγικών τάξεων και σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των αρμοδίων Υπουργείων και της Γενικής Γραμματείας κάθε Περιφέρειας.

Η χρηματοδότηση των Προγραμμάτων αυτών θα γίνεται από το ΠΔΕ και από τα κοινοτικά προγράμματα.

Για την εκπόνηση και την υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών θα εκπαιδεύονται τα στελέχη των Νομαρχιών και των Καποδιστριακών Δήμων.

Τα ολοκληρωμένα Προγράμματα θα περιλαμβάνουν δράσεις και μέτρα, όπως:

- **Βελτίωση και συμπλήρωση της τεχνικής και κοινωνικής υποδομής** και των παρεχομένων από το κράτος και τους ΟΤΑ κοινωνικών υπηρεσιών, ώστε οι αγροτικές περιοχές να καταστούν ελκυστικές ως τόποι κατοικίας επενδύσεων και οικονομικής δραστηριότητας.
- Χορήγηση ισχυρών κινήτρων, στα πλαίσια του Νόμου με τα αναπτυξιακά **κίνητρα**, για την **επέκταση ή εγκατάσταση νέων παραγωγικών μονάδων** (πρωτογενής παραγωγή, βιομηχανία-βιοτεχνία, τουρισμός, εμπόριο, υπηρεσίες).
- **Στήριξη του τουρισμού**, ειδικότερα του **αγροτουρισμού**, ως μο-

χλού βελτίωσης της απασχόλησης των γυναικών και αναβάθμισης παραγωγικής ικανότητας και του πολιτιστικού γίνεσθαι του αγροτικού χώρου.

- **Βελτίωση της παραγωγικότητας του εργατικού δυναμικού**, με προγράμματα και μηχανισμούς εκπαίδευσης και κατάρτισης ώστε να μπορούν οι κάτοικοι της υπαίθρου να ανταποκρίνονται στις αυξημένες απαιτήσεις για δεξιότητες των βιομηχανικών και τουριστικών δραστηριοτήτων.
- Ενθάρρυνση της **χρήσης νέων τεχνολογιών** (π.χ. telematics) που θα είναι χρήσιμες στις παραγωγικές μονάδες, που θα εγκαθίστανται στην περιοχή, αλλά και σ' όλο τον πληθυσμό, αφού θα αναβαθμίζουν τις παρεχόμενες σ' αυτόν υπηρεσίες (υγείας, εκπαίδευσης, πληροφόρησης).
- Ενθάρρυνση **δημιουργίας νέων επώνυμων τοπικών μεταποιημένων προϊόντων**, προϊόντων ποιότητας και υψηλής προστιθέμενης αξίας για την αύξηση του τοπικού εισοδήματος.
- **Προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος** και των φυσικών πόρων, λαμβανομένου υπόψη ότι τέτοιου είδους δράσεις, εκτός από τον κύριο σκοπό τους, δημιουργούν εισόδημα και απασχόληση στην περιοχή.
- **Αξιοποίηση των αγροπεριβαλ-**

λοντικών μέτρων και προγραμμάτων που προβλέπονται από την ΚΑΠ, όπως για παράδειγμα για δασώσεις της γεωργικής γης που εγκαταλείπεται, ώστε να αποφεύγεται η διάβρωση των εδαφών και να δημιουργείται συμπληρωματική απασχόληση και εισόδημα.

Αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς που αποτελεί και στοιχείο τουριστικής έλξης

- Καταγραφή, προστασία και ανάδειξη της **πολιτισμικής κληρονομιάς**, που είναι πλούσια στις αγροτικές περιοχές της χώρας μας και μπορεί να αποτελέσει στοιχείο τουριστικής έλξης.
- Ειδικά, όσον αφορά στους **μικρούς οικισμούς**, θα επισημανθούν εκείνοι που κρίνονται βιώσιμοι και θα δοθούν ισχυρά κίνητρα **εγκατάστασης πληθυσμού** σ' αυτούς (μείωση κόστους και επιδότηση ανέγερσης ή επισκευής κατοικίας, παροχή υπηρεσιών δικτύων ΟΤΕ, ΔΕΗ, Συγκοινωνίες και Κοινωνικών υπηρεσιών σε επαρκή ποιότητα και μικρό κόστος κ.ά.).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

8

Τα τελευταία χρόνια, η δυσανεμία σε μεγάλα τμήματα του αγροτικού πληθυσμού είναι έκδηλη, λόγω των μη ικανοποιητικών εισοδημάτων που εξασφαλίζουν από τη γεωργική τους εργασία. Οι προσδοκίες των αγροτών που δημιουργήθηκαν από τις απαιτητές υποσχέσεις, δεν ικανοποιήθηκαν, γι' αυτό σε πολλές περιπτώσεις η διαμαρτυρία τους εκδηλώνεται με έντονο τρόπο. Ακόμη, η μη ικανοποιητική λειτουργία των θεσμών κοινωνικής προστασίας των αγροτών επαυξάνει τη δυσανεμία τους.

Με το πρόγραμμά μας για την ανάπτυξη της γεωργίας και τα ολοκληρωμένα προγράμματα ανάπτυξης της υπαίθρου επιδιώκουμε τη σημαντική βελτίωση του εισοδήματος των αγροτών, τη δημιουργία εναλλακτικών θέσεων απασχόλησης και γενικότερα τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Αντιμετώπιση της φτώχειας και της ανασφάλειας

Είναι όμως αναγκαία και η **εφαρμογή μιας αποτελεσματικής κοινωνικής πολιτικής** υπέρ εκείνων των ομάδων

του πληθυσμού που αδυνατούν για αντικειμενικούς λόγους, είτε μόνιμους είτε παροδικούς, να αποκτήσουν ένα ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης, για να μειωθεί η φτώχεια, να βελτιωθεί το βιοτικό επίπεδο και να διαφυλαχθεί η κοινωνική συνοχή στην ελληνική ύπαιθρο.

Σημαντικό ρόλο στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής έχουν ο ΟΓΑ και ο ΕΛΓΑ. Και οι δύο οργανισμοί, δυστυχώς, αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα. Μάλιστα, ο ΕΛΓΑ είναι υπερχρεωμένος και το 50% των εσόδων του κατασπαταλάται για άλλους σκοπούς, λειτουργικούς κ.λπ., εκτός των αποζημιώσεων. Σημειώνονται μεγάλες καθυστερήσεις και παρατηρούνται συχνά **αναξιόπιστες, πολλές φορές και με μικροκομματική σκοπιμότητα, διαβλητές διαδικασίες εκτίμησης των ζημιών.**

Δίδουμε ιδιαίτερη **έμφαση στη λήψη μέτρων κοινωνικής προστασίας** στα πλαίσια εξασφάλισης της **κοινωνικής αλληλεγγύης και συνοχής**. Συγκεκριμένα, προβλέπονται τα εξής:

- **Διατήρηση του κοινωνικού χαρακτήρα του ΟΓΑ**, οργάνωσή του σε σύγχρονη βάση. **Σταδιακή αύξηση της σύνταξης** του αγρότη και της αγρότισσας.
- **Εξυγίανση του συστήματος ασφάλισης και ανασυγκρότηση του ΕΛΓΑ και παροχή της αναγκαίας στήριξής του, ώστε να ανταποκρίνεται στις αυξημένες υποχρεώσεις του.**
  - **Επέκταση των ασφαλιστικών καλύψεων.**
  - Αντικειμενική εκτίμηση των **ζημιών στο πραγματικό τους ύψος.**
  - Επιτάχυνση της διαδικασίας εκτίμησης των **ζημιών.**
  - **Καταβολή των αποζημιώσεων έγκαιρα**, εντός τριμήνου από τον χρόνο συγκομιδής του προϊόντος. Σε περίπτωση καθυστέρησης πέραν του τριμήνου, οι αποζημιώσεις θα καταβάλλονται στους δικαιούχους εντόκως.
  - **Επέκταση και ενίσχυση του συστήματος αντιχαλαζικής και αντιπαγετικής προστασίας.**
- **Βελτίωση των κοινωνικών υποδομών**, της ποιότητας των παρεχόμενων **κοινωνικών υπηρεσιών** και της ποιότητας ζωής στον αγροτικό χώρο. Αυτό είναι περισσότερο αναγκαίο, και γι' αυτό θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις μειονεκτικές (ορεινές, παραμεθόριες, νησιωτικές) περιοχές.
- **Βελτίωση των υπηρεσιών υγείας** με ευέλικτες δομές για την αναβάθμιση της πρωτοβάθμιας υγείας και την αντιμετώπιση εκτάκτων περιστατικών.
- Στους **μικρούς ορεινούς οικισμούς**, εφαρμογή προγραμμάτων **συμπληρωματικής απασχόλησης** σε μέλη των αγροτικών οικογενειών **σε εργασίες κοινωνικού ενδιαφέροντος** (αναδάσωση, περιβαλλοντικά έργα και προστασία περιβάλλοντος, υπηρεσίες στο κοινωνικό σύνολο, κ.ά.). Επίσης, **μείωση του κόστους κατασκευής της αγροτικής κατοικίας.** Αυτό θα επιτευχθεί με τη μείωση του κόστους της οικοδομικής άδειας, αλλά και με ευνοϊκότερους όρους στη χορήγηση των δανείων.
- Προστασία και **ανάδειξη του τοπίου** και της **πολιτισμικής κληρονομιάς** στον αγροτικό χώρο. Ο έλληνας αγρότης και ο κάτοικος της υπαίθρου μεταφέρει μνήμες και παραδόσεις γενεών που δεν πρέπει να χαθούν.

Ο αγροτικός χώρος έχει ιδιαίτερη εθνική σημασία. Όμως δοκιμάζεται από σημαντικά προβλήματα τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν χωρίς αναβολή, με βαθιές τομές, αλλά και με ειλικρίνεια και πραγματικό ενδιαφέρον.

Πιστεύουμε ότι η Ελλάδα διαθέτει τους φυσικούς και ανθρώπινους πόρους, που μπορούν να στηρίξουν μια ολοκληρωμένη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στον αγροτικό χώρο. Αυτό που χρειάζεται είναι όραμα, στρατηγική και θαρραλέα μέτρα πολιτικής που κινητοποιούν το ανθρώπινο δυναμικό και βάζουν τη χώρα σε μια διαρκή αναπτυξιακή πορεία.

Το όραμά μας είναι η ανασυγκρότηση του ελληνικού αγροτικού χώρου. Χρειάζεται μια νέα αγροτική πολιτική, με κύριους άξονες την οργανωτική και θεσμική αναδιοργάνωση, την τεχνολογική αναδιάρθρωση του παραγωγικού δυναμικού, την ουσιαστική αναβάθμιση των επαγγελματιών, τεχνικών και επιχειρηματικών ικανοτήτων των αγροτών, και την ολοκληρωμένη ανάπτυξη στην περιφέρεια, με διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής.

Η ουσιαστική βελτίωση της ανταγωνι-

στικότητας της αγροτικής μας παραγωγής και η προσαρμογή της στις απαιτήσεις του καταναλωτή είναι τα επιδιωκόμενα. Τα ελληνικά προϊόντα θα πρέπει να κυριαρχήσουν και πάλι στην εσωτερική αγορά και να ανακτήσουν το χαμένο έδαφος στις αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όλου του κόσμου.

Ανασυγκρότηση, σύγχρονη παραγωγή, ανταγωνιστικότητα - Είναι οι βασικοί άξονες της πολιτικής μας για την αγροτική ανάπτυξη.

Πολιτική μας απόφαση είναι να στηρίξουμε τον αγρότη και να δυναμώσουμε την περιφέρεια. Αυτή η αρχή διατρέχει όλο το Πρόγραμμά μας.

Συντάξαμε το **Πρόγραμμα για την Αγροτική Ανάπτυξη**, τηρώντας δύο βασικούς κανόνες:

- Να μη μας καθοδηγούν κομματικές σκοπιμότητες.
- Να μείνουμε μακριά από τα χαρακτηριστικά ενός προεκλογικού προγράμματος με γενικόλογες και αμετροεπείς υποσχέσεις.

Οι προτάσεις μας εντάσσονται οργανικά σ' ένα **ενιαίο ποιοτικό μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα**. Δεν έχουν αποσπασματικό χαρακτήρα. Είναι τολμηρές, επεξεργασμένες, συγκεκριμένες και άμεσα εφαρμόσιμες.

Το θέμα της ελληνικής γεωργίας είναι πολύ σημαντικό για το μέλλον της χώρας. Είναι, ασφαλώς, ζήτημα θεσμικών και οικονομικών μέτρων, όμως δεν αρκούν μόνον αυτά. Κάθε πρόοδος απαιτεί από όλους **αίσθημα ευθύνης, ειλικρίνεια και αλλαγή νοοτροπίας**.

Είναι ανάγκη να πούμε την αλήθεια στους αγρότες. Μόνο έτσι θα πειστούν να συμμετέχουν ενεργά στη μεγάλη προσπάθεια που ξεκινάμε. Για να φτιάξουμε αγροτική οικονομία ανταγωνιστική, ικανή να προσφέρει σημαντικά εισοδήματα στους αγρότες, αλλά και να επιτύχει την οικονομική και κοινωνική συνοχή.

Και αυτό το πρόγραμμα λέει την αλήθεια – δεν καϊδεύει αυτιά, ούτε αντιμετωπίζει τον αγροτικό κόσμο ως δεξαμενή ψήφων.

Χρειάζεται η **πολιτική ηγεσία** να αντιμετωπίσει το αγροτικό πρόβλημα με **τόλμη, όραμα και πραγματικό ενδιαφέρον**. Έτσι θα πετύχουμε την ανασυγκρότηση του Αγροτικού Τομέα που είναι σημαντική προϋπόθεση για να φτιάξουμε τη **νέα, καλύτερη Ελλάδα** που οραματιζόμαστε. **Με ισόρροπη ανάπτυξη και ισχυρή περιφέρεια.**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΟΥΦΛΙΑΣ

Γραμματέας Πολιτικού Σχεδιασμού και Προγράμματος της Νέας Δημοκρατίας

ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙΤΕ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Η σειρά "Ενημερωτικές Εκδόσεις για το Κυβερνητικό Πρόγραμμα της Νέας Δημοκρατίας" περιλαμβάνει τα εξής έντυπα:

Για την Αγροτική Ανάπτυξη:

Το κυβερνητικό μας πρόγραμμα για την Αγροτική Ανάπτυξη (πλήρες κείμενο) 76 σελ.
Το κυβερνητικό μας πρόγραμμα για την Αγροτική Ανάπτυξη (παρουσίαση) 48 σελ.

Για την Παιδεία:

Το κυβερνητικό μας πρόγραμμα για την Παιδεία (πλήρες κείμενο) 82 σελ.
Το κυβερνητικό μας πρόγραμμα για την Παιδεία (παρουσίαση) 52 σελ.
Το Σχολείο μας 24 σελ.
Η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση 8 σελ.
Τα Τ.Ε.Ι. 12 σελ.
Τα Πανεπιστήμια 16 σελ.

Ολόκληρη η σειρά φιλοξενείται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: www.nd.gr